

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 8.

Iskaja vsak dan opoldne, izvenredni nadelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 18.683.

Slovenski problem.

V »Samoupravi« je izšel članek o slovenskem problemu. Avtor članka piše še dokaj simpatično o Slovencih in podarjajoč, da je slovenski kmet prepričan, da mu je bila pod Avstrijo njegova pravica ugrajena in da jo hira sedaj nazaj. Članek se končuje z besedami: »Slovenski kmet mora sedaj (v Jugoslaviji) priti do prepričanja, da mu je sedaj povrnjena njegova stara pravda. V tem je rešitev slovenskega problema.«

V članku »Samouprave« je sicer precej neločnosli, toda njegov zaključek je v glavnem pravilen. Slovenski kmet in z njim slovenski narod ne zahteva nič drugega ko pravice. Ne upira se pravičnim davkom, ne misli se upirati gosposki, daje rad Bogu, kar je božjega in kralju, kar je kraljevega, ampak svojo pravico hoče imeti. To pravico, da more v miru in varnosti delati za sebe in za svojo rodbino in da mu delo toliko do naša, da more, čeprav skromno, a pošteno preživeti svoje. A končno zahteva slovenski narod še to, da more gojiti svoj jezik, svojo kulturo in da je na svoji zemlji, ko stori svojo dolžnost do države, ljudi svoj gospod. Samo to zahteva slovenski narod in je to minimalno, kar mora sploh vsak narod zahtevati. Ali pa more reči slovenski narod, da je vsaj te svoje minimalne zahteve dosegel?

Mislimo, da zahteva resnica, da na to vprašanje odgovorimo z gladi: Nel Nikjer v državi niso bili in niso še vedno davki tako visoki kot v Sloveniji. Ali ima morda Slovenija bogata vojvodinska polja, ali je drugače obdarjena od narave ko druge pokrajine? Nel In vendar ta neenakost. To neenakost pa slovenski narod odklanja, ker je krivična in zato zahteva pravico. Podariti pa je tu treba, da ne zahteva slovenski narod obljub, ampak dejanske odprave neenakosti. Od leta 1922 se že večno obljublja izenačenje davkov, toda iz vseh teh obljub se dosedaj še ni rodilo nič drugega, ko novo povziranje davkov s tem, da smo dobili vse davke, ki jih še nismo imeli.

Sedaj pa pogledimo, kaj slovenski narod, ki največ daje, tudi dobi! Ta slika pa je še neprimerno bolj žalostna. Kaj je storil včasih deželni odbor za napredek dežele in kaj se stori danes! In vendar je v državnih rokah vsa deželna imovina in tudi vse deželne dolžade. Mesto pomoči je dobila slovenska industrija povelje, da se naj demonstira. In državne investicije so za Slovenijo skoraj nepoznane. Če pa zadene Slovenijo nesreča, potem je zopet navezana po večini le na svojo lastno silo. Dosledno je zapostavljena Slovenija pri prejemanju državnih dobrin in zato tako »pravico« odklanja.

Pa še eno kulturno vprašanje. V nad vse težkih razmerah je ohranil slovenski narod svoj jezik, ki mu je zato svetinja in dokaz zmage in ki ga zato hoče gojiti. V Jugoslaviji je postala slovenščina po ustavi državni jezik, a v Beogradu tega jezika nihče ne razume in nemške vloge se bolj gotovo rešijo ko slovenske. Tudi za tako pravico slovenski narod nima zmisla.

In tako pridemo do jedra vsega problema. Vedno je bil slovenski narod za združanje s svojimi jugoslovanskimi brati, ker je bil uverjen, da bo zanj ko za njegove brate tako najbolje. Eden bo drugemu pomagal in potem bomo napredovali vsi! Ni se pa tako zgodilo in pričakovalo se je, da bo pač slovenski narod vedno dajal, a drugi njemu ne bodo pomagali. Noben sod pa ni tako poln, da ne bi bilo enkrat vidno dno. V

Radikali proti Maksimovcu

Beograd, 14. februarja. Včeraj v političnem življenju ni bilo nobenega pomembnejšega momenta. Uzunović je bil dopoldne in tudi popoldne kratek čas v svojem kabinetu, kjer se je posvetoval s svojimi ministri.

Politični krogi se živahno zanimajo za današnji položaj v vladi, ki po njihovem naziranju vsak čas lahko prinese kako iznenadenje. Če bi tudi Uzunoviću uspelo, da odstrani težave, ki so nastale zaradi energičnega nastopa Velje Vukičevića zaradi vprašanja vstopa njegovega kabineta v radikalni klub, vendar bi tudi potem položaj vlade še ne bil utrjen, ker je še dosti vprašanj, ki se bodo sama od sebe pojavila in ki bodo, kakor mislijo, morala izzvati nered v današnji vladni koaliciji. Na prvem mestu je tu poročilo anketnega odbora. Če sodimo po današnjem razpoloženju v radikalnem klubu, niso vsi radikalni poslanci voljni sprejeti take rešitve, kakor se namerava predlagati za rešitev adamovske afele. Politični krogi mislijo, da bodo ti nezadovoljniki na ta način manifestirali svoje nesoglasje s to rešitvijo, da ne bodo prišli na sejo skupščine, kadar se bo to vprašanje obravnavalo. Računajo celo z možnostjo, da del teh poslancev pride na sejo in tam glasuje za posebno mnenje opozicije. Zato smatrajo politični krogi, da ni treba kaj zelo hiteti s konstatcijo, da je ta afera že likvidirana.

Del radikalov je razpoložen za to, da se s predložitvijo poročila anketnega odbora o adamovski aferi počaka, dokler anketni odbor ne dovrši preiskave o vseh vprašanjih, ki so jih radikalni poslanci sprožili proti članom opozicije. Potem pa naj se vsa ta poročila skupaj postavijo na dnevni red. Pri tem upajo, da bodo na ta način izvajali malo pritiska na opo-

zicijo, ki bo morala postati bolj odjenljiva v svojih zahtevah glede odločitve Narodne skupščine v adamovski aferi. Če tudi to ne bi pomagalo, potem mislijo ti radikali, da bi bilo treba nekaj članov opozicije izročiti sodišču ne glede na njihovo krivdo. Tako bi se kompromitirale tudi posamezne opozicijske stranke. To bi dalo radikalom v roke možnost, da pri prihodnih volitvah tudi sami nastopijo z geslom: proti korupciji.

Politični krogi so zapazili, da na predsmočni komemorativni seji za pokojnim Pašićem nista bila navzoča niti Uzunović niti Boža Maksimović, in kar je še bolj čudno: tudi Milana Simonovića in Krste Miletića ni bilo tam, čeprav bi se pri tako svečanem aktu na vsak način pričakovala njihova navzočnost.

Značilno je, da so včeraj trdili, da se je v istem času v teku noči v stanovanju nekega politika zbralo k tajnemu sestanku več politikov iz vrst današnjih vodilnih radikalov in vladnih krogov in pa nekatere osebe, ki stoje izven politike. V dobro poučenih krogih trde, da so na tem sestanku razpravljali o potrebi, da se sedanji notranji minister Boža Maksimović umakne s svojega mesta. Da bi bilo to potrebno je uvidela zdaj tudi okolica, ki je dosedaj Maksimovića še lahko prenašala. Zato bo na Maksimovića tudi s te strani zdaj prišel močan pritisk, da se umakne. Po mnenju političnih krogov se bo na ta način ustvarila možnost, da se današnja vladna koalicija razširi z eno ali drugo skupino iz opozicije. To je, kakor izgleda, tudi glavni vzrok, da se pritiska na Maksimovića, kajti danes je situacija taka, da zahteva močno vlado, ki bo mogla v parlamentu izvršiti vse potrebne in neodložljive posle.

sporočeno tudi g. Uzunoviću. Za stvar smo pa se Stanojević ni mnogo izpostavljaj, ker so tudi centrumaši v tem vprašanju deljenih mnenj.

SLAVNOSTNI SPREJEM NASE DELEGACIJE V BRATISLAVI.

Bratislava, 14. febr. Včeraj ob 1. popoldne so svečano sprejeli jugoslovensko parlamentarno delegacijo, ki je tu stopila na češkoslovaška tla. V imenu vlade je pozdravil delegacijo minister za izenačenje zakonov, Slovak dr. Gožyk. Našo delegacijo spremlja češki poslanec dr. Hailou.

TEŽKI BOJI ZA MESTO HANGIAU.

Sangaj, 14. febr. Nasprotujoče si vesti s fronte so povzročile med prebivalstvom veliko nervoznost in vznemirjenost. Nekatere vesti trde, da so kantonske čete poražene, druge vesli pa pravijo, da te čete napredujejo proti Sangaju. Gotovo se ve, da so bili predvčerajšnjim težki boji za Hangiau, ki leži kakih 160 km južno-zapadno od Sangaja.

KAMENJEV V NASTOPNI AVDIENCI PRI ITALIJANSKEM KRALJU.

Rim, 14. febr. Novega sovjetskega poslanika v Rimu Kamenjeva je kralj sprejel v avdienci. Kamenjev je pri tej priliki izročil svoja poverljiva pisma.

PETLETNI JUBILEJ PAPEŽA PIJA XI.

Rim, 14. febr. Včeraj je bila v sikstinski kapeli na svečan način proslavljena petletnica, odkar je Pij XI. papež. Papež je daroval mašo. Potem pa je odšel v avlo ter tu s tiaro na glavi blagoslovil vse navzoče vernike.

Radić predava o notranji in zunanji politiki.

Zagreb, 14. febr. Včeraj popoldne je imel Stefan Radić v veliki dvorani »Seljaškega doma« predavanje o naši zunanji in notranji politiki. Najprej je govoril o razmerah in dogodkih v Aziji. Nalo se je bavil s počelkom razvoja kapitala. Potem omenja naš konservativni duh, ki se najbolj odraža pri raznih prigodah življenja. Tako je Ford tudi nam ponudil traktorje. A mi se zato nismo zmenili in to samo zaradi konservativnosti nekaterih ljudi pri monopolu.

Glede dogodkov na Kitajskem pravi Radić, da je Amerika s posredovanjem časopisov dala Angliji na znanje, da imajo Kitajci pri svojih zahtevah prav.

Radić je govoril nato o Zvezi narodov, o položaju naše države napram drugim državam itd. Dejal je, da je dr. Laza Marković svoj čas pisal proti Madjarski, sedaj pa je bil poslan v inozemstvo, da uredi naše odnose z Madjarsko. On bi moral urediti najprej svoje odnose z anketnim odborom.

Govoreč o notranji politiki se je Radić bavil tudi z današnjo vladno koalicijo. Med drugim je dejal, da je prej mislil, da je Pribičević hujši od Korošca. Toda on je mnogo boljši ko Korošec in tudi boljši kakor radikali.

Nato pravi Radić, da imajo demokratje, radićevci in zemljoradniki skupaj okrog 550 oblastnih zastopnikov. Toliko nimajo niti radikali s Korošcem skupaj. Če štejemo k nam še Pribičevića, potem imamo še mnogo več. Pribičević je zdaj proti terorju. On tudi preje ni terorja sam izvajal, toda toleriral ga je. Druga stvar je, da se reši tudi šolsko vprašanje. To potrebo je uvidel tudi Pribičević.

O radikalih pravi Radić, da so oni vse pokvarili. Dr. Perić je ničla, da je ni mogoče razumeti. Vi veste, koliko sem ga hvalil preje. — Uzunović ni neumen človek, toda on posluša neumne prijatelje: Mišo Trifunovića in Božo Maksimovića. Uzunović je dejal, da ima nepristransko pravo za to, da Radić ruši vse avtoritete, torej tudi kralja. Ta vlada je postala intrigantska. Trdili so, da sem jaz nevarnejši od Bože Maksimovića, ki je proti narodni struji. Meni so duhovniki prej rekli, da me bodo pustili na miru, samo da se ne dotikam njihovega zbiranja denarja po cerkvah. Seveda pa iz tega ne more biti nič.

Radić omenja teror Bože Maksimovića, posebno v Vojvodini.

Narodni seljaški klub je najboljši odgovor Italiji.

Ona sedaj vidi, da nima kje stopiti ne naše Primorje. Mi smo zavarovali našo obalo, tako da tujec ne more do nje.

Z ustanovitvijo Narodnega seljaškega kluba se ustvarja situacija, ki bo že pri prvih volitvah prinesla večino in v tej večini bodo demokracije imeli polovico. Sedanja vlada je situacijo dovedla do absurda. Velika stvar je to, da je Pribičević sedaj pustil mesto Korošcu, tudi če je to namenoma storil. Stvar je ta, da ima vlada čisto srbski značaj. Kar je najhujše, izostal je popolnoma socialni program.

Radić je potem naglašal, da bo napravil vse, da sedanja vlada ne dobi proračuna. Do konca tega meseca bomo že imeli vlado najširše koncentracije. Po volitvah kako kombinacije z radikali sploh ne bo in je ne sme biti. To je največja zasluga dr. Korošca.

ZMAGA GRADJANSKEGA NA MALTI.

Malta, 14. febr. Gradjanski je imel tekmo z reprezentanco La Valette, glavnega mesta Malte ter zmagal z 2 : 0.

Novi intendant ljubljanskega gledališča imenovan

Po poročilu vladnega »Slovenca« je bil imenovan za intendant ljubljanskega gledališča g. arh. Rado Kregar.

Smatramo to imenovanje za silno zgrešeno in čudimo se, kako se je to imenovanje moglo zgoditi, ko ima SLS tri zastopnike v vladi.

Se bolj pa strinjamo nad imenovanjem, če pomislimo, kdo vse so bili kandidati za intendantsko mesto. Bil je tu mož, ki si je s svojim delom že pridobil neveljavih zaslug za slovensko umetnost in kulturo in ki je v njenih prosih žrtvoval celo premoženje. Bil je tu mož, ki so ga priporočali vsi naši mero-dajni kulturni delavci in ki je tudi bistveno pomagal, da je bilo ljubljansko gledališče med vojno zonet odprto.

In ta mož je bil prezrt in imenovan je bil drugi.

Zakaj? Razlogov ne najdemo, razven, če moramo uvaževati tudi strankarsko pripadnost.

Imenovanje novega intendanta naš je raz-

očaralo in to tem bolj, ker so bili zastopniki SLS opetovano od svojih ko od drugih ljudi opozorjeni na kandidata slovenskih kulturnih krogov. A vsa ta opozorila so bila zaman!

Naj se nam ne pride z izgovorom, da so radikali tako hoteli. Če je SLS tako malo vplivna, da s svojimi tremi ministri ne more odločiti v tako važnem kulturnem vprašanju, ki se tiče izključno samo Slovenije in v kateri nimajo radikali prav nobenih tal, potem tudi ne vemo, zakaj je SLS v vladi.

S svojim glasovanjem v anketnem odboru je SLS pač zaslužila, da bi jo radikali bolj upoštevali in da bi v važnih slovenskih zadevah odločevala le SLS. Samo čudimo se, da ni znala SLS tega doseči.

Proti mnenju slovenskih kulturnih krogov, proti mnenju naše prosvetne uprave se je izvršilo imenovanje novega intendanta in krivda zadene samo SLS.

Komur ni mar za slovensko gledališče lahko SLS to krivdo oprostimo, mi pa je ne moremo.

„Boj proti korupciji.“

Sobotni »Slovenec« nam v svojem odgovoru na naš članek očita pristranost, ker smo dejali, da je z glasovanjem v anketnem odboru kancil boj proti korupciji na pesku.

Mislimo, da je čisto odveč, da bi se v tej stvari stvari spuščali v kako daljšo polemiko. Zadoštuje, če konstatiramo, da pačicevi pač niso glasovali za osterjši, temveč za milejši predlog. Prepričani smo, da je vsak pameten človek z nami enega mnenja, da pačicevi pač niso glasovali za predlog, ki bi stri Radeta Pašiča in tovariše. To je tako jasno, da je vsaka nadaljnja beseda odveč.

Da pa ne bo očital »Slovenec« nam pristranosti, mu citiramo iz uvodnika »Jugoslovenskega Lloydja«, ki nima zveze z nobeno stranko in ki je samo glasilo gospodarskih krogov in torej v tem vprašanju gotovo objektivno.

»Jugoslovenski Lloyd« piše v uvodniku: Samo en gros, pa nikome ništa! tole:

... V našem današnjem parlamentu, a ravno tako tudi v drugih krogih in institucijah, ki so v zvezi z zakonom in pravico, nekako izgleda, da ima Pravica dobesedno zavezane oči, če že ni sirota sploh oslepela in zato ne more prijeti onih, ki bi morali priti na njeno tehnično ali pod njen meč.

Najbolje se je to videlo te dni, ko je vladna večina, v kateri sodelujejo sedaj tudi ljudje, ki verujejo v Boga in visoko poudarjajo svoje moralne in pravilne lastnosti, odgodila udušitev in kaznovanje korupcije — na nedoločen čas. Vsa komur na svetu je znano, da v Jugoslaviji korupcija tlači vse javno življenje: posebna parlamentarna anketa že ugotavlja osem mesecev neovrgljivo to korupcijo. Poznani so krivci, znane so ogromne milijonske vsote, za katere je država oškodovana — a nikomur se nič ne zgodi. Vsa javnost pričakuje, da bo pravica vendarle prišla tudi v Jugoslavijo, toda ni je in je ni, ker so v aferah Radeta Pašiča z njim delali še mnogi drugi — en gros.

Propadajo pri nas banke in razna podjetja. Narod izgublja milijone, t. j. odidejo v mnogih slučajih na kriminalen način v bogzna kake žepke... Vse to je znano. Prijavljajo se kazenske ovadbe z dokazi in pričami, javnost in oškodovanci zahtevajo pravico, tujina se zgraža — toda nikomur se nič ne zgodi, ker je delala gospoda — en gros.

Kakor da bi v Jugoslaviji — Bog čuval — engrosiste v korupciji in pljačkanju, a božja Pravica, da se ima baviti samo z onimi majhnimi in bednimi »kriminalnimi« tipy, za katere se ne briga naš slavni parlament...

In se ni čuditi, da prihajajo vsi oni, ki imajo še čut za Pravico do prepričanja, da je parlament in parlamentarizem gnezdo in trdnjava raznih in kakršnihkoli engrosistov, ki imajo nalogo, da vedno zavežejo pravici oči, kadar bi ona hotela svojo nezno obvezo odvreči. To je brezpogojno težka naloga in se zato tudi drago plača.

Vsi parlamenti tvorijo en gros in tudi naša Narodna skupščina ni pomeni. Po proračunskem predlogu za l. 1927-28 bo moral naš narod plačati za Narodno skupščino (dnevnic, predsedstvo, odbori, delegacije) vsoto od Din 37.644.000, a za ostale stroške te institucije se ta vsota poveča na Din 44.747.280. V skupščini je 315 poslancev, pa primerjajte sedaj vrednost te vsote z vrednostjo dela teh poslancev.

Ti račun in primere bodo tudi dali cifre — en gros.

Citirali smo skoraj ves članek, ker dokazuje, da nismo samo mi tisti, ki obojamo delo vseh strank, temveč so tega mnenja tudi hrvaški gospodarski krogi.

Mislimo pa, da bo imel sedaj »Slovenec« zadošči debate o glasovanju v anketnem odboru, ker pravi pregovor, da gotova stvar tem bolj smrdi, čim bolj se jo meša.

Mi imamo tega smrada za enkrat zadošči in zato zaključujemo članek.

Slovenska akademija z anosti in ljubljanski proračun.

V sedanjih težkih razmerah je ustanovitev Slovenske akademije znanosti in umetnosti edini svetel žarek, ki prihaja, da je še živa sila našega naroda in da nas še čaka svetlejša bodočnost.

Ustanovitev Slovenske akademije znanosti in umetnosti je zato tudi pozdravljena od vseh Slovencev in zato so njem oklic podpisali vsi, pa naj jih strankarska pripadnost še tako ostro loči. Tudi vsote, ki so že žrtvovane za Slovensko akademijo, dokazujejo, da ni naš narod za akademijo le z besedo, temveč tudi z dejanjem.

Prav posebno pa mora to dokazati ljubljanska občina, ker nihče ne bo imel od Slovenske akademije znanosti in umetnosti tako velikega dobička, ko slovenska prestolnica. Je res, da je ljubljanska občina že mnogo žrtvovala za slovensko kulturo, toda vsak napredek slovenske kulture je tudi pomenil napredek slovenske prestolnice, ker slovenstvo je, ki daje veljavo in pomen Ljubljani.

To veljavo in pomen pa bo zlasti povečala Slovenska akademija znanosti in umetnosti, ki bo centralna organizacija slovenske kulture. Zato upamo, da se bo ljubljanska občina zavedala v polni meri svoje kulturne dolžnosti in da bo prvi in najvišji dobrotnik Slovenske akademije.

To je želja vsega slovenskega prebivalstva Ljubljane in nadejamo se, da bo ta želja ravno tako upoštevana, če je na čelu občine izvoljeni občinski svet ali pa imenovani vladni komisar.

To tem bolj, ker je g. vladni komisar s svojo vsega priznanja vredno stanovanjsko akcijo dokazal, da ima srce in zmisel za materialne potrebe Ljubljancov. Prepričani smo, da bo pokazal isto hvalevredno vneto tudi za kulturne potrebe slovenske prestolnice.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je naša najvišja skrb, to mora širokogrudno pokazati tudi proračun naše občine!

Lassalova ljubavna pisma.

Ina Britschgi - Schimmer je nedavno obelodanila ljubavna pisma Ferdinanda Lassalle-a, ustanovitelja nemške socialne demokracije. O Lassallu je znano le toliko, da je bil socialistični agitator. Pri tem pa se pozablja, da je bil velik pisatelj in romanopisec. Roman, ki je objavila v obliki memoarjev Helena Dönniges, Lassallov ženski ideal, je netočna reprodukcija njegovega življenja, saj je baš ta dama imela največ povoda, našminkati resnico o možu, ki je bil postal njena žrtev.

Lassalle se je silno zaljubil v Heleno Dönniges, hčerko nekega diplomata, nameraval je z njo pobegniti, vendar česar se je zapletel v oster konflikt z njeno rodbino. Ona ga je varala. Naposled je prišlo med Lassallom in rumunskim bojarjem Rakovicem, njenim ženim, do dvoboja. V tem dvoboju je Lassalle izgubil življenje, a Rakovica in Helena Dönniges nista dolgo uživala svoje sreče. Grofica Hatzfeld — žena, ki jo je Lassalle rešil svojetasno neznoznega zakonskega jarma in njegova zvesta prijateljica — je poslednje tri dni čuvala ob bolniški postelji Ferdinanda Lassalle-a. Zapustila je nekaj zapiskov, iz katerih posnemamo sledeče: »V imenu Lassallov ponavljam besede, ki jih je — žrtev samovoljne izdajstva in nesramne fufrije — naslovil na povzročitelja njegove smrti: »Moja usoda ti bodi zapisana in moja kletev naj te spremlja do smrti. To je kletev najzvestejšega srca, ki si ga bila zmečkala s svojo perfidno igro. Moja kletev Te bo si-gur-

no zadela! — Pet mesecev po dnevu, ko sta se Janko pl. Rakovica in Helena Dönniges poročila, in sicer eno leto po smrti Lassalle-a, je Rakovica umrl. Helena Dönniges pa je l. 1912 izvršila v Monakovem samomor. Tako je končala Lassalova ljubavna tragedija. Junak je padel kot plemenitaš; povzročitelj njegove smrti sta odšla bedno osamela onstran življenja.

Grofici Hatzfeld je pisal Ferdinand Lassalle dne 4. avgusta 1864 iz Zeneve sledeče: »Ne morem drugače; 24 ur se borim že s svoji notranjostjo, toda sedaj se moram zjokati na prsih svojega najboljšega edinega prijatelja (!). Tako nesrečen sem, da jokam prvič po preteku petnajstih let. Najbolj pa me muči zlobin lastne neumnosti. Kako sem mogel biti tako omejen? Pristal sem na Helenino željo, jo vrnil starišem, da bi jo lojalno zaslužil. Zakaj nisva pravočasno pobegnila? Sedaj je nesreča gotova! Mučijo jo s sekvestracijo. Ne vem, ali naj jo odvedem z zvežjo ali s silo. Sedaj mi je vseeno. Okleval ne bi niti pred zločinom, če bi mi pripomogel poprej do cilja. Vi ne veste, kako trpi to nežno bitje! Tako nesrečna se čutim, da Vas pooblašam in rotim: »Pridite, prinesite mi tolažbo. Vi ste edini človek, ki razume, ako vam povem, da se zvijam v solzah kot črv.«

Pred dvobojem — v nedeljo dne 7. avgusta 1864 — je pisal Lassalle Heleni Dönniges sledeče pismo: »Ne morem jim verjeti, ko pravijo, češ, da si me zapustila. Le varljiva pretveza glede tvoje mladostnosti. Ti je mogoča iztrgati tako koncesijo. Ne morem ver-

Politične vesti.

— Velja Vukičević pod formalno demisijo. Pogajanja med radikalnim klubom in jovanovičevci potekajo ugodno in vse kaže, da pride skoraj do popolnega soglasja med njimi in da se bodo jovanovičevci vrnili v nacionalni klub. Boj proti korupciji bo torej tudi med radikali s tem zaključen. Ker pa je sedaj Vukičević v vladi kot zaupnik jovanovičevega kluba, po vrnitvi kluba v radikalni klub, pa bo mogel biti v vladi le kot zaupnik radikalov, bo podal Vukičević demisijo, ki pa bo le formalnega pomena. Radikalni klub mu bo namreč izrekel zaupnico in nato postane zopet minister.

— Dr. Benešev ekspozé. Na seji zunanjege odbora parlamenta je podal dr. Beneš v odgovoru na razna vprašanja precej obširen ekspozé. Iz njegovega ekspozéja je vidno, da ostane českoslovaška politika neizpremenjena. Dr. Beneš se je izjavil za ohranitev Male antante, ki ima samo ta cilj, da ohrani Triantski dogovor. Dr. Beneš je sicer za dobre odnose z Rusijo, toda na Kitajskem českoslovaška republika ni zainteresirana in se zato ne more vmešavati v spor med sovjeti in Anglijo. Odklanja priključitev Avstrije h Nemčiji, ker je to vprašanje rešeno z mirovno pogodbo. Potovanje grofa Bethlena v Rim ima v prvi vrsti gospodarski pomen. Madžarska pa mora gledati, da je v dobrih odnosih z Jugoslavi-o. Razmerje do Vatikana ostane neizpremenjeno.

— Zaupnica pučista Keudellu. Bečata o aferi Keudella je končala z zaupnico Keudellu. Demokratska nezaupnica je bila odklonjena z 217 proti 161 glasovom. Opazilo se je, da je glasoval Wirth za nezaupnico in da se je del poslancev centruma od glasovanja abscentiral. V istem razmerju glasov sta bili odklonjeni tudi nezaupnici, predlagani od socialnih demokratov in komunistov. Pred glasovanjem je skušal dr. Marx opravičiti postopanje Keudella s praznim izgovorom, da je tedaj (za časa Kappovega puča) vladalo še obsedno stanje in je bil zato Keudell prisiljen ubogati vojaški oblasten. Njemu je ostro odgovarjal socialni demokrat Landsberg in dokazal vso neupravičenost tega izgovora. Tudi demokrat von Richthofen je ostro zavrnil Marxovo dokazovanje. Keudell je nato sam povzel besedo in zatrjeval, da bo svoji prišegi zvest in da bo vedno branil republiko. (Dokler seveda ne zavladajo monarhija.)

— Po porazu portugalskih revolucionarjev. V Oportu je padlo 76 ljud, v Lizboni pa 198. Koliko ljudi je padlo v provinci, je še neznano. Število ranjenecv znaša preko 1000. Med ubitimi je tudi vojni minister Olavo, dočim je bil zunanji minister od vladnih čet še pravočasno rešen. Vojaški vodja vstaje polkovnik Méndez Reis je padel, generala Diaz in Ferreira pa sta bila ujeta in skupno s 50 oficirji in 80 podoficirji prepeljana pred vojno sodišče v Lisaboni, kjer bodo skoraj gotovo vsi oficirji obsojeni na smrt. Promet po Lizboni je vnel barikad, razvalin in žitnih ovir še nemogoč. Po šestih urah ne sme biti nihče na cesti. Vlada je izdala drakonične odredbe za ohranjanje miru. Vse delavske organizacije so razpuščene. Značilno je, da je Primo de Rivera ukazal španjskim četam, da ne smejo dovoliti portugalskim ostalem vstopa v Španijo. Španjski diktator je prišel portugalcem na pomoč.

— Razorožitveni predlog Coolidge-a. Ameriški predsednik Coolidge je poslal kongresu sporočilo, v katerem pravi: Ameriški veleposlaniki bodo izročili vladam Vel. Britanije, Francije, Italije in Japonske spomenice, v kateri se pozivljajo vlade, da pooblaste svoje delegate pri razorožitveni konferenci v Ženevi, da razpravljajo o nadaljnjih omejitvah oboroževanja na morju. Novi dogovor naj bi bil dopolnitev Washingtonskega dogovora. Sporočilo je dodeljena daljša utemeljitev, ki se kar čedi raznih pacifističnih fraz in to v trenutku, ko Amerika v Srednji Ameriki in na Kitajskem z orožjem razlaga svoj pacifizem. Senator Borah, ki je predsednik odbora za zunanje zadeve, je Coolidgevemu predlogu prihrdil. Razorožitveni predlog se tiče samo morskega oboroževanja in bi oboroževanje na suhem, v zraku in kemična vojna ostale od njega neprizadete. — Namen Coolidgea je prozoren. Z Washingtonskim dogovorom je Amerika razbila zvezo med Angleško in Japonsko, ker je Avstralija bila proti Japonski. Obenem pa je tudi razbila angleški pomorski standard dveh mil. Anglija je namreč do tedaj bila na stališču, da mora njena

vojna mornarica biti tako močna, kakor sta mornarici dveh najmočnejših držav skupno. V Washingtonu pa je bil sklenjen dogovor, po katerem se naj omeji gradnja velikih bojnih edinic v tej meri, da bi bilo razmerje med Vel. Britanijo, Ameriko, Japonsko, Francijo in Italijo, ko 5 : 5 : 3 : 3 : 1,75. Sedaj pa naj bi se to razmerje raztegnilo še na manjše ladje. Francija se je temu predlogu uprla, ker bi njegova ureditve pomenila absolutno nadvlado anglosaškega elementa na morju. Ampak Ameriki za omejitev oboroževanja sploh ne gre, temveč spekulira takole: Če bodo druge države odklonile, potem bom pač mogla reči, da so krive druge države, če se moram oboroževati. Obenem pa bo ta pacifistična gesta prišla silno prav za predsedniške volitve. To je zmisel Coolidge-ovega predloga.

IZJAVA.

V zadnjem času je prinesla beograška »Slovenca« več člankov, ki prikazujejo razmere v Sloveniji v docela samostojnem kratkem smislu. V tem smislu je bilo napisano tudi poročilo o volitvah v marihorsko oblastno skupščino v Stevilki od 2. t. m. Podpisani odbor izjavlja, da ni s temi članki v nikakoli niti posredni niti neposredni zvezi, ampak jih kot zlohotno varanje arabske javnosti najodločneje oboja in je storil tudi v Beogradu potrebne korake, da se v bodoče prepreči tako informiranje Beograda o slovenskih razmerah.

Oblastni odbor Narodne radikalne stranke v Mariboru.

NAPACNO POSTAVLJENO VPRAŠANJE.

Kot odgovor na knjigo prof. Westra o kritiki naše srednje šole je priredilo »Jutro« arketo, če se naj Slovenci odločimo za francosko ali nemško kulturno orientacijo.

Vprašanje je popolnoma napacno postavljeno in vrhu tega tudi ni niti najmanj aktualno, ker gre danes le zato, če se naj naša mladina učti nemščino ali pa francosčino. Pred nami je torej samo praktično vprašanje in samo to vprašanje je aktualno. To vprašanje pa je nujno treba rešiti, ker mladina ne more čakati. Iz konkretnega in aktualnega vprašanja ni treba prehajati na visoko kulturno vprašanje, ker poleg tega še dolgo niso podani pogoji za njegovo rešitev.

Vprašanje pa je tudi napacno postavljeno, ker bi bilo slabo, če bi se vsi Slovenci izjavili le za nemško ali le za francosko kulturno orientacijo. Mislimo, da se imamo mi najprej izjaviti samo za svojo slovensko orientacijo in ko bo ta jasna, kar danes še dolgo ni, se odločimo za drugo orientacijo le v tej meri, kolikor bo nam služila. Najidealnejše je, da mi iz vsakega kulturnega sveta vzamemo najboljšo, kar se uporablja doma, napacno pa je, da bi žajemali samo iz enega vira.

Danes je nemška kultura sestaven del evropske kulture kakor je brez francoske kulture evropska nemogoča. Zato moramo poznati eno ko drugo kulturo, jo prilagoditi našim razmerjem, pri tem pa ne pozabiti, da nam mora biti slovenska kultura najbližja.

Je to vprašanje, ki bo rešeno šele v desetletjih, a danes pa nam je rešiti samo to aktualno vprašanje, ki je postavljeno tudi prostim ljudem in ki se glasi: ali naj da naša učiti nemščino ali francosčino.

Na to vprašanje treba odgovoriti, ker nam to je realno.

Kratke vesti.

Ker so grške železnice prešle pod angleško upravo in je bilo vsled tega mnogo amonikov in kolezarjev odpuščenih, je izbruhnil na grških železnih generalni štrajk, ki ga hoče vlada na vsak način zatreti.

Albanska vlada je vsled nesoglasij glede proračuna demisionirala. Predsednik Ahmed Zogu je demisijo sprejel.

V Sangaju se je znova izkrcalo 250 ameriških mornariških vojakov.

Pasistovska vlada je razpisala natečaj za novo nacionalno himno. V Italiji imajo sicer že kraljevo himno, nacionalisti imajo Garibaldijevo, fašisti »Glovinazzo«, ampak Duce je še nima in zato mora tudi on dobiti svojo.

— Pet mesecev po dnevu, ko sta se Janko pl. Rakovica in Helena Dönniges poročila, in sicer eno leto po smrti Lassalle-a, je Rakovica umrl. Helena Dönniges pa je l. 1912 izvršila v Monakovem samomor. Tako je končala Lassalova ljubavna tragedija. Junak je padel kot plemenitaš; povzročitelj njegove smrti sta odšla bedno osamela onstran življenja.

Grofici Hatzfeld je pisal Ferdinand Lassalle dne 4. avgusta 1864 iz Zeneve sledeče: »Ne morem drugače; 24 ur se borim že s svoji notranjostjo, toda sedaj se moram zjokati na prsih svojega najboljšega edinega prijatelja (!). Tako nesrečen sem, da jokam prvič po preteku petnajstih let. Najbolj pa me muči zlobin lastne neumnosti. Kako sem mogel biti tako omejen? Pristal sem na Helenino željo, jo vrnil starišem, da bi jo lojalno zaslužil. Zakaj nisva pravočasno pobegnili? Sedaj je nesreča gotova! Mučijo jo s sekvestracijo. Ne vem, ali naj jo odvedem z zvežjo ali s silo. Sedaj mi je vseeno. Okleval ne bi niti pred zločinom, če bi mi pripomogel poprej do cilja. Vi ne veste, kako trpi to nežno bitje! Tako nesrečna se čutim, da Vas pooblašam in rotim: »Pridite, prinesite mi tolažbo. Vi ste edini človek, ki razume, ako vam povem, da se zvijam v solzah kot črv.«

Pred dvobojem — v nedeljo dne 7. avgusta 1864 — je pisal Lassalle Heleni Dönniges sledeče pismo: »Ne morem jim verjeti, ko pravijo, češ, da si me zapustila. Le varljiva pretveza glede tvoje mladostnosti. Ti je mogoča iztrgati tako koncesijo. Ne morem ver-

jet, da so bile Tvoje prisegel krive ter da je Tvoja slabost zdrknila do te točke. Nimaš pravice, prelomiti obljubo, ki sva jih izmenjala. Najmanj pa si smela obzirnost, s katero sem te Te vrnil matri, tako strašno in sramotno povrniti. Kdo Ti je dal pravico, me kompromitirati sedaj, ko si me v svobodni inicijativi zapletla v zadevo, pri kateri sem udeležen le z ozirom na Tvoja granitna zatrdjanja. Ti nimaš pravice, zahtevati mojo smrt. Nočem Te pustiti, a tudi Tvoje izgube ne maram preživeti.

Ako me pa hočeš žrtvovati očetu, tedaj hočem samo enkrat še s Teboj govoriti, da izvem svojo usodo iz Tvojih ust. Prej pa Te ne morem in nočem zapustiti. Ta razgovor — zadnji v našem življenju, saj ga ne moreš in ne smeš odbiti!

Ti si me brezmejno onesrečila; ljubim Te s strastjo, v primeri s katero so vsa dosedanja čustva le bledi začetek. Samo na Tebe mislim. Vse drugo je obledelo do brezbarvnosti. Od pretekle srede Te ljubim blazno.

Z zadovoljstvom je beležil Lassalle, da so ga vrstili v vrsto velikih mil. Revolucije. Ponosen je bil na to; in vendar je zdrknil na kolena pred dekletom, ki njegove ljubezni ni zaslužila. Vsa njegova bol je podana v naslednjem fragmentu pisma:

... Kar sem in kar imam, vse to združujem obupno v misli na Tvojo posest. Imam orjaške moči, ki jih bom potisnil do izčrpanosti, da Te izvožim. Nikdo Te mi ne bo iztrgal, če ostaneš trdna v zvestobi. Odkar pa dvomim, sem najnesrečnejši med ljudmi. Vsako uro doživljam tisočero smrti. Ne, ne, tega ne

III. ZABAVNI VEČER „GRAFIKE“ se vrši 26. februarja v Kazini

Pismo iz Primorja.

Štepano slovensko časopisje. — Kako se poslavljajo v Postojni. — Jugoslovenska lojalnost.

11. februarja.

Tempora muntantur!
Danes ga menda ni na svetu človeka, ki ne bi vedel, da naš ministrski predsednik in poleg tega še šestokratni minister Mussolini tedaj, ko je v Švici nosil opeko, ni ravno preveč hodil v cerkev. Danes je stvar seveda drugačna, drugačna namreč v toliko, da gospod Mussolini tudi danes ne hodi v cerkev, toda ne morda zato, ker bi jo smatral tudi danes, kakor jo je tedaj, ko so ga preganjali kot naravnost divjega socialista, za nekaj takega, kar je samo za ljudi, ki znajo ali ne znajo do pet šteti, pač pa najbrž zato ne, ker gospod Mussolini danes cerkev tako zelo spoštuje, da je prešel tudi na ves fašističnem, in ker pomeni Mussolini toliko kakor fašizem, je razumljivo, da je njegovo spoštovanje cerkve prešlo tudi na ves fašizem, a dosledno, ker se more cerkev ravno tako nekako istovetiti z duhovščino, torej tudi na duhovščino.

Ko je torej temu tako, se ne bo zdelo nikomur čudno, če so se te dni čitale v tržaškem fašistovskem glasilu »Il Popolo di Trieste« tele prijazne besede:

»Duhovnik v Italiji je danes duhovnik in vsi svoje odgovorno, važno poslanstvo, navedeno množico na najglavnejši in najodbojnejši pot, ki vodi k duševni dovršenosti. In sluh, ki Kristove vere so našli v fašistovski vladi najkrepkejšo zaščitnico svetih evangeljskih načel.«

Tako je torej danes v Italiji. Toda žalibog se nahaja med duhovništvom v Italiji vendarle še po kaka garjeva ovca, in takih garjevih ovac je brže zlasti med slovensko duhovščino. Ob pomisli na te škodljivce se je »Popolo« spomnil nekega tiskarskega pogreška iz starih časov, ko je neki italijanski tiskar namesto »Padri Trappisti«, kakor je bilo v rokopisu, postavil »Padri Teppisti« in tako izpremenil molitvene trapiste v »poulične sodrge«, in za to označbo pravi »Popolo«, da se priklada kakor obliži na rano oni slovenski duhovščini, tisti, ki se čuti narodno in svoje delovanje med ljudstvom uravnava po tem čutu. »Popolo« je seveda po svoje označil to delovanje slovenske duhovščine, trdeč, da taki duhovniki, namesto da bi razlagali svoji čredi evangelij, ki razlagajo uvodnike tržaške »Edinosti«, katere da čitajo in pripodabljajo mnogo bolje kot pa svete resnice in zapovedi brevirja. Potem pa vzklika fašistovski list: »Odrešimo slovenskega duhovnika! Naj postane zopet duhovnik! To bodi načelo vsakega današnjega fašista!«

Ali fašistovskemu listu to še ni dovolj. Treba je pač iti stvari do dna, pa zato zahteva, da naj se predvsem zatre »Edinost« in z njo vred vsi ostali naši listi, ker potem ne bo več vira tega nevarnega strupa, a predvsem »Edinost«, ki je najzlobnejša zapeljivka tujerodne duhovščine. Če bi pa tudi še potem hotel kak slovenski duhovnik vztrajati v svoji zaslepljenosti, bi ga pa morda razdravile trde kosti kaknega bolj živahnega fašista, ki bi mu z njimi napravil še drugo, toda ne sveto tonzuro na glavi!

Tako se bo torej »odreševala« odslej slovenska duhovščina v Italiji, in če bi šlo po željah in zahtevah fašistovskega »Popola«, službenega glasila fašistovske stranke za vso Primorsko, bo naš narod na Primorskem kmalu brez svojega časopisja.

Uboja »Edinost«, ki si niti ust ne upa odpreti — vir strupa! In zapeljivka, »Circe paganiissima«, ki je dejal »Popolo«.

Bože mili! Teško li je magarcu uz konja hodeči...

Je pač res težko dandanes v tej blaženi »Ožuljeni Beračiji«! Če le zineš besedico, te vleknejo v luknjo in lahko plačša mašo in sedem sveč sv. Antonu, če imaš toliko sreče, da ti ob tisti priliki ne izruvajo las in te ne pretepejo, da se ti bo pol leta poznalo. Molčati pa tudi ne smeš, ker te potem smatrajo za pofuhjenca, ki na tihem in na skrivnem kuje naklepe proti materi domovini, fašizmu in njegovemu svetohlinškemu vodji. Tako moraš govoriti, seveda govoriti samo čast in slavo isti materi domovini, fašizmu in njegovemu vodji, a ne bodi preglašen da te ne bodo zopet smatrali za hinavca, za pobežen grob, ki v svoji notranjosti hrani vso mogočo grdobu. Napravi tako, kakor znajo n. pr. v Postojni, pa je volk sit in koza cela.

V Postojni je namreč odpravljena takoimeno »podprefektura«, okrajno glavarstvo ali sresko poglavarstvo, kakor pravite vi tam na oni strani, in oni večer se je poslavljali zadnji podprefekt dr. Orlandi in z njim vred tudi njegov kabinetni načelnik dr. Ceolin. Ker so v sedanjih časih »gospodarske bitke« in vsestranskega zapovedanega varčevanja banketi, če ne že prepovedani, pa vendar ne priporočljivi, Postojna svojemu zadnjemu prefektu ni priredila v slovo banket, temveč čisto preprosto »rancio«, to se pravi prigrizek, katerega se je udeležilo kakih sto oseb, med njimi, kakor poročajo fašistovski listi, vsi »podestati«, od vlade imenovani občinski načelniki postojanskega okraja, konzul fašistovske milice, poveljniki vojaške posadke z mnogostevilnimi častniki, vsi načelniki uradov in pa mnogoštevilno zastopstvo »tujerodnega« prebivalstva. V imenu prebivalstva postojanskega mesta in okraja se je poslovil od obeh odhajajočih funkcionarjev postojanski »potešt« Marin in izročil podprefektu zlatoto spominsko svetilno, načelniku kabineta pa srebrno tobačnico. »Za tujerodce« — ti so namreč nekaj postranskega, tujega, kar prav zavrže in spada v Postojno in sploh ne v Italijo, ker je v imenu prebivalstva postojanskega mesta in okraja že govoril »podestata« — »je pozdravil odhajajoča bivša poslanc Lavrenčič, ki se jima je zahvalil za vse, kar sta storila kot predstavitelja fašistovske vlade za tujerodno prebivalstvo.« Tako se namreč čita v »Popolu di Trieste«.

Vidite, tako je treba storiti potem pa že izhajate z njimi.

Pa je postojanska godba igrala in prigrizek — bog ne daj banketa! — je bil tako dober, da ga poročilo prvi posebej omenja s prav posebno pohvalo laškega gostinstva, ki ga je pripravil.

Postojnčani so jo potemtakem imenitno pogodili. Se bolje pa so jo Rečani, mislim namreč jugoslovenske Rečane, ki so si pred kratkim zopet otvorili svojo staro »Citronico«, ki je že od nekdaj stala kot trdna, nepremagljiva trdnjava prav na sredi reškega »Korza«. Bilo je v resnici naskokov na to trdnjavo, da bi jih skoraj ne bilo mogoče naštetih vseh, ali »Citronica« se je vedno zopet dvignila in danes stoji zopet čvrsto kakor nekdaj.

Silno zanimiva pa je bila slovenska otvoritev. Pomislite si, da je bilo prisotnih okoli 500 ljudi, poleg jugoslovenskega generalnega konzula z vsem osebom konzulata tudi zastopniki vseh italijanskih oblasti, prefekt, kvestor, zastopnik komisarija mestne občine, predsednik apelacijskega sodišča, predsednik deželnega sodišča, zastopniki vojaških oblasti, med njimi celo neki admiral, in pa da se je dal zastopati celo tudi vodja vsega reškega fašizma, oni slavni kapitan Host-Venturi, ki najbolj ve, kako in kdo je svoječasno opustil »Citronico«. Seveda je bilo pri tej svečanosti prisotnih precejšnje število gostov s sosednjega jugoslovenskega Sušaka, med njimi sreski načelnik, načelnik mestne občine suške in predstojnik redarstvenega poverjenstva.

In smo mi Jugoslovenci v resnici silno lojalni ljudje. »Piu di cosi, si...«, bi rekel Lah. Ko je namreč vstopil v dvorano prefekt, je godba zasvirla italijansko kraljevko, in italijanski prefekt ni nič več in nič manj kot vsak jugoslovenski veliki župan. Človek bi mogel biti radoveden, ali bi v slučaju — tak slučaj bi se moglo misliti, ob tako prijateljskih odnosih vendar ni izključen — da bi prišel veliki župan sosednje jugoslovenske velike županije v Reko, ob kakih podobni priliki na italijanski strani, godba njemu zaigrala jugoslovensko kraljevko? Skoraj bi se dalo dvomiti o taki lojalnosti z italijanske strani in še tembolj, ker je pač izključeno, da bi Lahi kedaj vabili Jugoslovence tako, kakor vabijo Jugoslovenci Lahe. V ostalem pa ima tudi lojalnost svoje meje in na reški slavnosti je bilo z italijanske strani vendarle že dovolj storjeno, da so se gospoda sploh odzvali vabilu in da so se navzoči italijanski častniki ponizali celo tako daleč, da so plesali — kolop, ples »srbskih ušivcev in hrvatskih svinjarjev«, kakor je blagovolil imenovati v rimski zbornici nas Jugoslovence sedanjí podpredsednik zbornice nar. posl. Giunta, tik pred

podpisom tiste pogodbe, ki je dala Reko Italiji.

Smo pač res lojalni! Piu di cosi, si...! Friderik Golob.

Radiofonija.

Na Dunaju, 12. febra.

V Ljubljani ste pred kratkim občudovali českega virtuozna na gosli Vašo Prihoda, ki je na Dunaju danes najpriljubljenejši umetnik. Njegovi koncerti v veliki dvorani Konzerthausa so vedno razprodani. Sinoči pa je imel gotovo en milijon navdušenih poslušalcev v Radio - Wien. Prihoda in njegov spremljevalec Černe sta izpolnila cel večer, kakor ob svojih običajnih koncertih; sedem točk je bilo: Mozart, Paganini, Liszt, Schubert, Mendelssohn, Chopin, Bazzini. Doslej so se prvi umetniki ogibali radija, kakor da bi bila ta pot pred občinstvo za nje malo častna, toda Prihoda je tako velik, da se mu ni bati očitkov, in on ve, da ga posluša gotovo milijon ljudi vseh narodov, kar je vendar vse drugačna zavest nego pred še tako veliko in polno dvorano. — Poslušal sem na nove vrste zvočnik, ki je šel model, in slišal sem ga tako glasno in jasno, kakor da stoji pred menoj v sobi. V koncertni dvorani ne bi mogel dobiti tako ugodnega sedeža, da bi ga bolje slišal.

V soboto so pri meni preskušali novo Sliškovičovo Regency. Ker imajo na Angleskem, Francoskem in Španskem polnoč eno uro za nami, so seveda poslušali in iskali nove postaje pozno v noč. Ali kako radostno iznenadenje je bilo proti drugi polnočni uri, ko se oglasi v zvočniku jasno in glasno: Radio agree na valu 310 — poskusna emisija. Na to tujemo samospev bariton solo in na to nam naznanijo konec poskusne emisije ali pošiljave. Treba vedeti, da je Zagreb najšibkejša postaja v Evropi, na samih 350 vatov. — Kako jo bomo slišali tedaj, ako bo imela 10 Kw energije — tako se nam namreč za kulisami obeta, in takrat bi dobila postaja tudi Ljubljana. Sebe potem smemo pričakovati živahnega razvoja radiofonije v Jugoslaviji. Treba pa bo še modernizovati določbe o nabavljanju aparatov in postavljanju anten, kajti dosedanje predpise so delali ljudje, ki nimajo pojma o radiofoniji.

Nova postaja v Budimpešti deluje s 3 Kw in jo je izborno slišati daleč po Evropi. Ali to Madjarom še ne zadošča, kajti bavijo se že z načrtom, da postavijo postajo na 60 Kw ter s tem potolčejo najnovejši nemški Rheintsender v Langenbergu, ki ga morate tudi v Sloveniji izborno slišati. — Langenberg je danes prvi pošiljalec v Evropi, celo Davenport je ostal daleč za njim. — V soboto 12. t. m. bo slavnostno izročen promet pošiljalec v Celovcu, ki sicer že nekaj dni pošilja dunajski program. Govorila bosta deželni glavar Schumy in generalni ravnatelj Czeja, na kar bo sledil z Dunaja koncert simfoničnega orkestra pod vodstvom prof. Nilusa, a na to bo opera »Lohengrin«. Zanimivo bi bilo čuti, kako boste v Sloveniji slišali Celovce. Prosim amatere tik pod Karavankami in tudi one izpod Ljubljane, da poročajo v ljubljanskih listih.

Na Češkem radiofonija lepo napreduje, odkar so se otreli smešne zarukanoosti v otročjem bojkotiranju te velikanse iznajdb. Poleg velikega pošiljalec v Pragi na 10 Kw pošiljuje izborni pošiljalec v Brnu, ki ga je slišati silno daleč in prav dobro. Nekaj tednov že pošiljuje pošiljalec v Bratislavi na 500 vatov, a v Plzinu bo v kratkem otvorenja nova postaja. Pravijo tudi, da povečajo pošiljalno energijo v Bratislavi tako, da bi nadkrilila Dunaj. — Ker pa Dunaj noče ostati daleč za malo Bratislavo, bavijo se tudi tu z mislijo, da si postavijo še tretjega pošiljalec na 60 Kw, ki bi ga morali v Sloveniji slišati z detektorji.

Japonska ima od leta 1925 dalje tri pošiljalce z jako slabo energijo. V Tokiju deluje na samih 1500 vatov in na val 375 m. V Osaki je povsem enak pošiljalec na 285 m. V Nagoyi pa je malo večji na 2 Kw in 365 m. Naroknikov je po priliki 250.000, ali nekako toliko, kolikor v Avstriji, ki je desetkrat manjša. Program je povsem enak našim evropskim.

V Soliji imajo deslej le radiobrojavno postajo, ki jo pa hočejo dopolniti v radiofonskega pošiljalec na 5 Kw in tako močno, da jo bodo slišali do Londona. Proračuneno

je 20.000.000 levov in bo postavljena v prvi polovici tega leta. — Upamo, da Bolgarija ne prehiti svoje sosedje Jugoslavije, ki se sicer v vsakem oziru postavlja pred Bolgarijo. Kje so tisti štirje poslušalci, ki bili baje naročeni na račun reparacij v Nemčiji pri Lorenzu in Telefunken? A. G.

PREDAVANJA V RADIO-KLUBU

Ljubljanski Radio-klub stremi zlasti za tem, da razširi zanimanje v najširših slojih našega prebivalstva za moderno in skrivnostno vedo sprejemanje radio-valov. V fizikalni dvorani na reški se vsi dve meseca teoretični tečaj za začetnike pod vodstvom priznanega strokovnjaka gospoda profesorja Andréa. Radio-klub pa se ne zadovoljuje samo s temi predavanji, marveč je vpeljal posebna predavanja v svojem lokalu na velesojmu, katerih tema je zlasti opis raznih sistemov sprejemnih aparatov in praktična demonstracija.

Dne 1. februarja se je vršil prvi večer, ki se je posebno svečano otvoril s skromnim slavljen na čast starejšini radio-vede, gospodu Evald Jakopiču, ki je odnesel na mednarodni razstavi v Baselu s svojim dvocevničnim aparatom lastne konstrukcije prvo nagrado. Aparata žal ni zamogel praktično predvajati, ker mu ga švicarski razstveni komite še ni vrnil.

V torek, dne 8. februarja se je vršilo drugo predavanje. Gospod inženir Eržen je v kratkih potezih jasno orisal sistem svojega najnovejšega aparata. Aparat je sestavljen na podlagi vezave Esterex in se odlikuje zlasti po čistem podajanju glasov, jakosti in veliki selektiviteti. Nabito polni lokal občinstva mu je dal zasluženo priznanje. Zal sprejem do pol 10. ure zvečer radi tramvajskih motenj ni bil ugoden in marsikdo je že z nezaupanjem zrl v velikanski aparat. Zato pa so bili po pol 10. uri vsi prisotni nagrajeni z res lepim koncertnim užitkom.

Prihodnji predavateljski večer se vrši v torek, dne 15. februarja, na katerega udeležbo vjdno vabi odbor Radio-kluba. Na razna vprašanja izjavljamo, da so seveda dobrodošli tudi dame.

Primorsko.

Gonja proti Goriški Matiji tudi v tržaški pokrajini. Društvo »Tabor« v Dolenji vasi se bo moralo te dni zagovarjati radi nekega društvenega sestanka, ki sta se ga udeležila tudi dva odposlanca društva »Prosveta«. Neke dobra duša je nalagala karabinerje, da je šlo za volilni shod. Vršile so se preiskave. Zaman so obrazložili karabinerjem stvar. Odmov bo te dni pred sodiščem v Senožeh, kjer se bodo morali zagovarjati predsednik društva in odposlanca »Prosvete«. Medtem pa fašisti ne mirujejo. Drugač tega meseca so prišli tako miličarji v hišo društvenega predsednika in izvršili hišno preiskavo. Pri tem so našli nabiralno polo za Goriško Matijo. Takoj so ga hoteli odpeljati. Na posredovanje nekega fašista pa so to opustili. Naslednjega dne pa so se vrnili in odgnali na karabinersko postajo predsednika in še dva člana in neko četrto osebo, ki sploh ni član. Vršilo se je strogo izpraševanje, pri čemur so jim grozili, da jih čaka težka ječa do treh let in so končno dvignili tožbo proti predsedniku.

Člani vodstva tržaškega fašja. Ukazni list fašistovske stranke od 5. t. m. je objavil ime članov vodstva fašistovske organizacije za tržaško pokrajino: poslanec Carlo Barduzzi (določen za generalnega konzula v Marseille), tajnik ing. Giuseppe Gobo, prof. Bruno Coceanigg, odvetnik Paolo Cuzzi, Vittorio Fresco, odvetnik markiz Anzelm Guerrieri Gonzaga, Alberto Periot-Ascari, odvetnik Piero Pieri.

Spremembe na goriški prefekturi. Od koperske prefektore je premeščen na goriško prefekturo dr. Herceg, ki se je že velikokrat pokazal kot najhujši sovražnik vsega, kar diši po slovenskem. V zadnjem času je bil komisar občine Dekani v Koprstini. Njegovo komisarstvo mesto je prevzel njega vredni sopajdaš učitelj Mastrocchi, ki je znan kot najhujši zatiralec slovenske pesmi in besede v vsej občini. Prvo njegovo delo je bilo, da je razpisal mesto dveh pomožnih občinskih tajnikov, da tako obremeni občinsko blagajno in da si preskrbi sebi vredno družbo.

Ch. Lucido: Spomini francoskega vojnega detektiva.

Ker pa je ime Kohr v Nemčiji zelo razširjeno, je bilo tega možaka ravnotako težko najti kot iglo v kupu sena. Toda ustrašil se nisem nobenega dela ter sem takoj začel z raziskovanjem. V seznamu hotelskih gostov nisem našel nobenega Kohra, kar sem pravzaprav pričakoval. Enako ni bilo nobenega v zemljski knjigi. Če torej ta možak ni stanoval niti v hotelu, niti ni bil hišni posestnik, je ali imel lastno stanovanje ali pa je stanoval pri enem brezštevilnih nemških agentov in seveda ni bil najavljen pri policiji. Kot vidite, je bilo moje raziskovanje zelo težavno. Vkljub temu sem raziskoval naprej in dva dni pozneje sem po dolgem letanju imel popolni seznam vseh Kohrov, ki so stanovali v Zenevi.

Bilo jih je samo 34! Malenkost!

Ker sem pa vedel naslove vseh teh ljudi, sem upal kmalu priti do konca.

Več kot mesec dni sem zasledoval z največjo strogoostjo preteklost vseh teh možakov, in črtal vse one, ki so se mi zdeli nesumljivi, drugega za drugim.

Na ta način sem jih odpravil trideset, ki so bili nicer večinoma nemškega pokolenja, ki so se pa zani-

malizirali za svoje zadeve in ne za naše. Ostali štirje so se mi zdeli sumljivi radi njih življenja in govorjenja in radi razpajanja denarja, ki ni bilo v nikakem razmerju z njih skromnimi dohodki.

Predvsem se mi je zdel sumljiv eden, ki je bil kemik. Neprestano je potoval in njegov potni list je bil poln vizumov, o čemur sem se prepričal sam, ko ga je predal na italijanskem konzulatu, ko je prosil, da se mu dovoli potovati v Turin.

V vojnih časih se je treba pred vsem čuvati globetrotterjev...

Sklenil sem, da za enkrat pustim pri miru ostale tri osebe istega imena in da se zanimam samo za tega.

Če je bilo res, je bil rojen 4. januarja v Zürichu, kot sin nemških starišev, ki so bili optirali za švicarsko državljanstvo. Čeprav je bil podvržen vojaški dolžnosti na podlagi švicarskega vojaškega zakona, je trdil, da mu radi sumljivega vnetja preduršnikov ni treba služiti.

Vsekakor je bilo na tem možaku vse sumljivo!

Od naših agentov v Zürichu sem zvedel, da Kohr ni bil v pisan v nobeni matični knjigi v tem mestu. Dognal sem pa tudi, da na sanitetnem odseku helvetske armade ni bil vpisan v seznane noben Kohr.

Kot vidimo stvar nikakor ni bila v redu.

Na vsak način je moral ta človek imeti ponarejene

osebne listine, to se pravi, da je že imel vzrok skrivati svojo pravo osebnost.

Predno sem nadaljeval svojo preiskavo, sem mu hotel strgati krinko z obraza ter dognati, kdo se skriva pod njo.

Vedel sem, da ima nemški centralni vohunski urad v Bernu za vsakega špijona, ki se nahaja v njegovi službi, poseben predal, v katerem se nahajajo »curriculum vitae«, osebni popis in fotografija agenta.

Če je bil torej Kohr član berneskega urada, kot je to javljali anonimni podobi, ni torej preostalo drugega, kot pogledati v predalček, kjer se nahajajo njegove listine.

Kot si lahko predstavljate stvar ni bila enostavna, kajti ta predalček se je nahajal z mnogimi drugimi enake vrste v delavnem kabinetu Njegove Ekselence g. von. R... in ta jih je skrbno čuval v omari, koje ključ je imel on sam.

Iz prejšnjih poglavij je že razvidno, da delavni kabinet Njegove Ekselence ni imel skrivnosti zame. Napravil sem že več obiskov v to sobo in bil sem skoraj prepričan, da bom tudi to pot dosegel svoj cilj.

Kako sem prihajal v to sobo, mi je čitateljem nemogoče razložiti, povem samo lahko, da sem tu dobil vse potrebne podatke o osebi Kohra.

(Dalje prihodnjik.)

Dnevne vesti.

IZ »SLOVENSKEGA NARODA«.

Ker smo ravno v času, ko se razpravlja, ali se naj naša mladina uči nemško ali francosko, naj s praktičnim vzgledom pokažemo zle posledice neznanja nemščine.

Tako je priobčil nedeljski »Slovenski Narod« brzojavko »Gripa v Londonu«. V tej brzojavki navaja, kako je vlada v boju proti gripi mobilizirala vse kinematografe, ki predložijo publiko med pavzo sledeče nasvete: Jej mnogo, bodi veliko na svežem zraku, izogibaj se vlaka! itd.

Vse smo razumeli in tudi primerno obdelovali skrb angleške vlade, toda tega le nismo mogli razumeti, kaj naj ima vlak opraviti z gripo.

Pa nam je pojasnil dober prijatelj, ki nas je na brzojavko tudi opozoril, uganko. Dejal je: Kadar je meni kaj nejasno, potem vedno to prevedem v nemščino in stvar je takoj jasna.

Izogibaj se vlaka, ki se reklo:

Hüte dich vor dem Zug!

Pa nam je postalo takoj vse jasno!

Za umetniške razstave in odkup starih umotvorov. Prosvetno ministrstvo je ustavilo v novi proračun kredit 40.000 Din za podeljevanje subvencij za prirejanje umetniških razstav. Razen tega je določilo dva večja kredita za odkupovanje del starejših mojstrov.

V prosvetnem ministrstvu so podpisani novi ukazi o napredovanju srednješolskih profesorjev in osnovno-ter meščanskošolskih učiteljev. S temi ukazi so že odrejena napredovanja vseh kompetentov, ki so vložili do zadnjih dni prošnje ter bili k napredovanju po zakonu upravičeni.

Deputacija UJU pri prosvetnem ministru. Izvršni odbor UJU pošlje te dni k prosvetnemu ministru posebno deputacijo, ki bo zahtevala, da se novi osnovnošolski zakon čimprej predloži narodni skupščini. Razen tega bo sporočila deputacija prosvetnemu ministru želje učitelstva v pogledu izboljšanja materialnega položaja.

Akcija za podpisovanje obveznic mestnega posojila za stavbo stanovanjskih hiš. Na poziv načelnika Zadruga so se zbrali v četrti dne 10. februarja ljubljanski gostilničarji v restavraciji Zvezda na dogovor, kako bi se to akcijo podpiralo z ozirom na to, da bi se jenalo obremenjevati pijače z občinskimi dokladi, da v svrhe in sploh prijenjalo z občinskimi davčninami na gostilniško in hotelsko obrt. Dogovorilo se je delati za to subskripcije medsebojno propagando, da kdor ima le količnik razpoložljivega kapitala naj se javi na Magistratu za podpis teh delnic, ki bodo nosile 6 odstotne obresti in so pod garancijo mesta samega. Sklenilo se je tudi predlagati prihodnjemu občnemu zboru Zadruga v sklopu, da tudi Zadruga sama denne v to akcijo nekaj svojega rezervnega fonda. Priporočljivost te akcije se je posebno še s tem povdajala, ker bi pri stavbi tako velika poslojla zaslužili vsi sloji obrtništva ljubljanskega in s tem posredno seveda tudi gostilničarstvo.

Rezervni oficirji se vabijo na predavanja »O avijatik«, ki se vrši dne 14. februarja 1927 ob 17. uri v oficirskem domu. Predava komandir eskadrole iz Zagreba. — Uprava ljubljanskega pododpora.

Mednarodna zračna proga preko Jugoslavije. Jutri se odpravi mednarodna zračna proga Paris—Praga—Dunaj—Zagreb—Beograd—Carigrad.

Kadija te tuži, kadija te sudi. Narodni poslanec iz kluba Ljube Jovanovića Vasilije Trbić je vložil te dni na notranjega ministra interpelacijo radi nezakonitosti, ki se gode, kot trdi, v njegovem volilnem okraju. Zlasti drastičen je sledeči slučaj: Neki srezniki poglavar principielno ne odobrava pritožb, ki jih ni napisal neki njegov policijski pisar, to pa za to, da prejema komisar od strank honorarje. Pritožbe rešuje srezniki poglavar ali pa pisar sam, tako da se razmere od preverja do danes niso prav nič izboljšale in velja za to kraje še vedno narodna prislovica: »Kadija te tuži, kadija ti sudi«.

Poštno-potniški avtomobilski promet. Ministrstvo pošte in brzojav je zahtevalo od oblastnih poštних direktorij statistične podatke o poštno-potniškem avtomobilskem prometu na posameznih progah. Na podlagi teh podatkov bo ministrstvo odločilo, na katerih progah naj se promet še dalje vzdržuje, na katerih pa ukine.

Občni zbor zadruga stavbenikov za Slovenijo v Ljubljani se vrši dne 20. februarja 1927 v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani. Začetek ob 9. uri dopoldne.

Iz zdravniške službe. Imenovani so: za zdravnika pri splošni bolnici v Mariboru dr. Franjo Pavlič; za zdravnika pri zdravilišču v Topolšnici dr. Valentin Varl.

Iz prosvetne službe. Za srezke šolske nadzornike so imenovani: za ljubljansko okoličnico Miroslav Pretnar; za Kamnik Gustav Lukežič; za Črnomelj Ciril Vizjak; za Mursko Soboto Gustav Čížek; za Konjice Božidar Gselman; za Celje Rihard Pestovšek. — Za upravitelje osnovnih šol sta imenovana: v Mostah Janko Grad, v Dolnji vasi pa Mirko Kosin; za veroučitelja v Ljubljani Fran Šmid in Feliks Tavčar.

Iz železniške službe. V področju ljubljanske direktije državnih železnic so vpokojeni naslednji uradniki: Ivan Konič, Josip Mirja, Ignac Eržen, Valentin Trampuž, Rok Dobovšek, Anton Sekolec, Henrik Vodička, Rihard Terpin, Rudolf Müller, Franc Slavec in Anton Schwarz.

Nove ameriške priseljeniške kvote. Iz Washingtona poročajo: Trgovinsko ministrstvo je objavilo poročilo o novih izseljeniških kvotah. Nove kvote stopijo v veljavo najbrže meso 1. julijem 1927 šele s 1. julijem 1928. Zato je mogoče, da se še izpremenijo. Na pod-

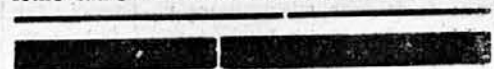
lagi novih kvot bo pripuščeni iz Anglije, Nizozemske in Skandinavije svojno število dočim se za vse ostale države število priseljencev reducira na polovico dosedanjega.

Naraščanje števila civilnih porok na Dunaju. Leta 1926 je bilo na Dunaju vsega skupaj 2289 civilnih porok. Od leta 1920 se je zvišalo število civilnih porok na Dunaju za 423.

Nov davek v Avstriji. V Avstriji so uvedli nov davek, radi katerega se javnost — zlasti socialistična — zelo razburja, davek na pogrebe: Od pogrebnih stroškov je plačati 2% prometnega davka. »Arbeiter-Zeitung« obkłada radi tega finančnega ministra z izrazom »Leichenraub«.

Troje gledališč v Newyorku zatvorjenih radi nemoralnosti. Ameriška policija je jela pobijati nemoralnost. Na podlagi pred kratkim izdanih odredb je udrla te dni policija pred začetkom predstave v tri gledališča ter aretirala med silnim kravalom in ogorčenimi protesti občinstva ravnatelja in igralce. Aretovalci so bili prepeljani v tovarnih avtomobilih v zapor. Nato je policija gledališča zatvorila. Policijski napad na gledališča je povzročila zahteva newyorškega tiska, da naj se prične vsakovrstna nemoralnost in umazanost energično pobijati. Vsi hujškanja tiska je prepovedala policija tri igre, od katerih je bila ena, »Jettica«, stalno na repertoarju berlinskih gledališč. Ker se gledališča za prepoved niso brigala, se je poslužila policija nasilnih sredstev.

Kriminaliteta mladoletnih v Avstriji. Generalni prokurator dr. Höppler je podal te dni na zborovanju avstrijske skupine mednarodnega kriminalističnega združenja, na Dunaju interesantno statistiko kriminalitete mladoletnih v Avstriji. Statistika datira iz leta 1924 ter je doslej zadnja. Leta 1924 je bilo obsojenih v Avstriji 1892 mladoletnih radi zločinov, 7371 pa radi prestopkov. 1758 je bilo že predkaznovanih. Od 50 morilcev v leto 1924 je bilo 7 mladoletnih, od 89 ubijalcev 5, od 26 roparjev 2, med 1094, ki so se pregrešili zoper npravost, pa 211 mladoletnih, torej nad 20%. Pri tem je treba upoštevati, da se smatrajo v Avstriji za mladoletne samo osebe od 14. do 18. leta.

I. reprezentančni ples pod najvišjim pokroviteljstvom

Nj. Vel. kralja Aleksandra I.

prireda slušatelj ljubljanske univerze v hotelu »Union« v sredo 16. februarja 1927. Vstop strogo prohi vabilu. Velika dvorana izključno za ples; dalje so publiki rezervirani vsi restavracijski prostori, male dvorane in srebrna dvorana. Vstopnina za akademike 10 Din.

Žrtve velike rudarske stavke na Angleškem. Kot poročajo »Daily News«, je v Angliji nad 200.000 rudarjev brez posla. Ker tudi drugega dela ne morejo dobiti ter nimajo glade zaposlitve zaenkrat prav nobenih izgledov, so te žrtve velike stavke za javne fonde veliko breme.

Gostija na kraju vroma. V branjarjo Mladena Miloševića v Zagrebu je bil izvršen te dni drzen vrom. Neznani lopovi so razbili ključavnico, dvignili rulo, odklenili notranja steklena vrata z vitrihom ter pokradli za 8050 Din raznega blaga. Nato so priredili na kraju vroma malo gostijo. Pojedli so nekoliko klobas ter popili par litrov dalmatince, nakar so izginili brez sledu. Ker so pili iz treh kozarcev, je sklepali, da jih je bilo troje.

Žrtve slabega alkohola. Te dni je prišel v Pečuh voz brez kočijaža. Na vozu so ležali štirje možje, dva v globoki nezvesti, dva pa mrtva. Tekom noči sta se prva dva zopet zavedla. Povedala sta, da so zamudili v Mohaču vlak, nekdo so najeli voz, da bi se peljali v Baje. V Mohaču so kupili žganja. Spominjata se, da so nekoliko pili, nakar ju je zapustila zavest. Mislita, da je padel med vožnjo voznik z voza. Mrtveca sta oba ugledna trgovca iz Baje. Oblast je odredila obdukcijo, da se ugotovi vzrok njune smrti. Zoper trgovca je uvedena preiskava, ker se domneva, da je bilo žganje zastrupljeno.

Tragedija stare dvojice. V praški okolici so našli te dni trupli dveh starih samorilcev: 71-letni Franc Holaj in 64-letna Amalija Chobotova sta šla iz doslej neznanih vzrokov skupaj prostovoljno v smrt. Oba mrtveca sta imela prestreljena senca. Koly je ustrelil gospo, nato pa še sam sebe.

Velikanski požar v newyorški vojaški ladjedelnici. V newyorški vojaški ladjedelnici je izbruhnil te dni velikanski požar, ki je uničil dve skladišči in pet obrambnih topov. Škoda znaša nad 1.000.000 dolarjev.

Blaubart II.? Iz Varšave poročajo: V Mestvinu pri Brombergu sta bila aretirana veleposelnik Rosan in njegov upravitelj, ki sta osumljena cele vrste umorov. Poizvedovanja so ugotovila, da je živel Rosan od leta 1921 na svojem posestvu z ločeno gospo Cichowsko iz Varšave. Pred par dnevi je prišla Rosana obiskat hčerka izginule dame ter je pravtako na skrivnostni način izginila. Ob priliki hišne preiskave je našla policija na Rosenovem vrtu človeško roko. Obenem je prišlo na dan, da je izginil tudi neki inženjer iz Danziga, ki je obiskal Rosana, brez sledu.

Zaljubljeni učitelj in 13letna učenka. — Sudimpeštansko državno pravdnštvo je dalo aretirati ljudskošolskega učitelja Josefa Szillagyi-a radi nevarne grožnje. Szillagyi se je zaljubil v svojo 13letno učenko Margareto Molnár. »Zatreskal« se je tako, da je frkljal pri njeni materi zasnubil. Ker je dobil »kosa« , je zagrozil v svoji srčni boli, da bo mater in hčerko ustrelil, vsled česar ga je mati ovadila državnemu pravdnštvu. Deklica, ki učitelju, kot se zdi, ljubezen vrača, je prosila, ko je bila zaslišana, da naj sodišče učitelja ne aretirata.

Mussolini je morilec! Te dni se je zagovarjal pred pariškim sodiščem socialistični poslanec Vaillant-Courier, ker je proslavljal v nekem časopisnem članku atentate na Mussolinija. Med zaslišanjem priči je prišlo do incidenta. Ena od priči je zaklicala: »Mussolini je morilec!« Ker jo je predsednik radi tega spodil iz dvorane, tudi obtožencev zagovornik ni hotel dalje prisostvovati obravnavi, češ, da involvira postopanje predsednika omejitve osebne svobode ena od priči.

Les, ki ne gori. Kot poročajo iz Oslo, je iznašel tamkajšnji iznajditelj Plybest neko snov, s katero je mogoče les tako impregnirati, da ne gori. Baje varuje tako impregniran les vrhote izredno dobro pred mrazom. Snov se imenuje po iznajditelju »plybest«. Ker so se poizkušili izbrano obnesli, si je zagisavila neka tvrdka v Oslo monopol za produciranje in vporabljanje plybesta.

Tombola »Dom ubogih«. Novi odbor pod predsedstvom g. inž. Viktora Acceto si je resno zavzel namen te človekoljubne stanovanjske akcije uresničiti za do dognano enodružinsko hišo kot prvi dobiček. Pred loterijo se vrši za Veliko noč tombola in se je nabiranje dobičkov že pričelo. Skrajna malobetajenje nabiranje darov se je pod novim vodstvom zlasti pri trgovskih in drugih večjih podjetjih v živahnem tekmovalju oživelo. Trgovci, zlasti s specialnimi predmeti, imajo tukaj priliko tudi za reklamo.

Podporno društvo slepih v Ljubljani. — Vsem prejemnikom naših položnic: Čutimo se dolžnimi, zahvaliti se na tem mestu onim P. n. naslovljenecem, ki so dosedaj nam vrnilli tretji in drugi del položnice, istočasno nam nakazali po možnosti prispevke s čemur so pokazali veliko zanimanje za nas najbednejše. — Istočasno prosimo kar najvljudneje vse ostale, ki so prejeli naše položnice, da naj ne ostanejo med zadnjimi in nam radevolje nakazuje kakšno koli podporo. — Kdor hitro da, dvakrat dal! — Odbor Podporne družbe slepih, Ljubljana Wolfova 12. Tek. rač. pri poštni hranilnici št. 14068.

III. književna tombola Jugoslovanske Matice, koje zbiranje prične nepreklicno 4. marca t. l., obsega sledeče dobitke: 150 amb po šest knjig, 120 tern po deset knjig, 80 kvatern po štirinajst knjig, 50 činkvin po sedemnajst knjig in pet tombol po sedemnajst knjig in knjige po prosti izbiri od zneska 600 Din do zneska 1200 Din. Glavni dobiček obsega vseh 46. letnikov »Ljubljanskega Zvonca« in ima veliko raritetno vrednost. Tombolske tablice po 3 Din so naprodaj pri vseh šolah in vseh podružnicah Jugoslovanske Matice v Sloveniji, v Ljubljani v Novi založbi, Tiskovni zadrugi, trafikii Sever in v pisarni Jugoslovanske Matice, Selenburgova ul. 7-II.

Loterija ruskih invalidov. Ministrstvo poljeprivede in voda je odredilo, da se radi malega števila prodanih srečk zbiranje loterije ruskih invalidov, ki se je imelo vršiti dne 16. t. m. preloži na dne 10. aprila.

Ljubljana.

6% obligacijsko posojilo mesta Ljubljane za zgradbo stanovanjskih hiš so nadalje pisali: Müller Anton, uradnik direktorije drž. žel. 1000 Din; Kramole Luka, predmetni učitelj drž. realke 600 Din; Tomažič Miroslav, poštni kontrolor 1000 Din; Dolžan Franc, profesor 1000 Din; Trošt Franc, telovadni učitelj 400 Din; Stavbna družba d. d., Ljubljana 50.000 Din; Koscec Mihael, sreski šolski nadzornik 5000 Din; Korsika Marija, zasebnica 2000 Din; Anton Smrdelj, strokovni učitelj 2500 Din; Julija Smrdelj-Goli, lastnica modnega ateljeja 2500 Din; 23 neimenovanih 75.000 Din.

Pogreb Frana Drenika. Včeraj, v nedeljo, ob 2. popoldne se je vršil pogreb umrlega nestorja jugoslovanskega sokolstva ter zaslužnega narodnega organizatorja Frana Drenika. Pogreb je pokazal vse spoštovanje in priljubljenost, ki jo je Drenik užival. Pred krsto je korakala četa Sokola Ljubljane v krojih in v civilu ter četa gasilcev. V sprevodu je bilo večje število praporov, za krsto pa so korakali poleg sorodnikov: mestni komisar dr. Mencinger, predsednik Glasbene Matice dr. Ravnihar, prosvetni šef dr. Lončar, zastopniki JSS, raznih sokolskih društev, Ciril-Metodove družbe, Citalnice v Šiški in drugih organizacij. Pevski zbor Glasbene Matice je v slovo pokojnemu Dreniku zapel pred hišo pretresljivo žalostinko. Pogreba se je udeležilo tudi lepo število občinstva, ostali del občinstva pa je držal časten špalir po ulicah, po katerih se je pogreb razvil.

Recitacijski večer. Dne 8. marca se bo vršil v dramskem gledališču recitacijski večer pesmi Srečka Kosovela. Pokroviteljsvo večera je prevzela častna dvorna dama gospa Franja dr. Tavčarjeva. Sodelovali pa bodo ga. Mila Šaričeva, g. Slavko Jan in g. Ciril Debevec. Ker je čisti dobiček namenjen za izdajo pesmi Srečka Kosovela, opozarjamo že danes na to prireditve in apeliramo na vso kulturno javnost, da se je v dostojnem številu udeleži. — Odbor za založbo literarne ostaline Srečka Kosovela.

Mestno drsališče pod Tivolijem je radi neugodnega vremena do nadaljnjega zaprto.

Cirkus pride v Ljubljano na pustno nedeljo popoldne v veliko dvorano Narodnega doma, da razveseli mlade in odrasle, ki se bodo zbirali pri »Predpustni otroški čajanki Atebec«. Legitimacije, ki veljajo kot vstop-

nice se izdajajo vsak dan: Ortopedski zavod, Mladika, pritišlje.

4. in zadnja seja častnega damskega komiteja akademjskega reprezentančnega plesa se vrši v ponedeljek 14. t. m. ob 16. uri v damski sobi kavarne Emona. Vljudo in nujno vabljenje vse častne dame, Odbor.

Ponovno naprošamo vse, ki so bili pri vabljenju na I. reprezentančni ples prizadežni po kaki zmoti, da nam blagovolijo oprostiti. Oni, ki vabila še niso prejeli, naj jih reklamirajo pri tajniku Kmetu, Gledališka ulica št. 2, odnosno pri najbližnjem znancu akademiku.

Pripravljalni odbor za koncert akad. pev. društva »Obilič«. Danes v prostorih J. A. D. »Triglava«, Narodni dom I. Ob 8. uri zvečer sestanek. Prosimo vsa društva, ki so bila vabljenja, sigurne udeležbe.

Maribor.

Strogi pasji kontumac. Mestni župan dr. Leskover je odredil z ozirom na to, da se je minuli teden pojavil en slučaj pasje stekline, strogi pasji kontumac.

Vpokojevec. Brzojavno je bil te dni upokojen gosp. Ivan Mermolja, višji poštni uradnik na kolodvorski pošti v Mariboru. Čudimo se, da se onim, ki prosijo za pokoj ne ustreže dočim se pa one, ki bi še radi služili, pošilja v pokoj.

Beethovenov večer v Mariboru priredil danes zvečer ob 8. uri Ljudska univerza. Sodeluje znani umetniški kvartet Sevtik.

Eksplozija peklenskega stroja. V petek okoli 12. ure ponoči je prebivalce onstran Drave, v Koseski ulici nenadno zbudil iz spanja strašen pok. Takoj nato so stanovanjci pohiteli na cesto in ugotovili, da je eksplozirala peklenski stroj, ki je napravil velikanjsko materijalno škodo. Človeških žrtev k sreči ni bilo. Na stanovanjski hiši načelnika ing. Dolgovskyja in na sosednjih hišah Koseske ulice so razbite vse šipe. Peklenski stroj je bil položen gotovo v podzemlju neke hiše, bržčas v hiši gospoda inženjerja, ker je cel vogal hiše poškodovan. Gre za organičen napad na omenjenega inženjerja, ki je redom Poljak in je našim šovinistom v žolodu. To je že drugi slučaj napada nanj. Policija pridno zesleduje storilce in upati je na uspeh.

SLOVENSKE JAVNOSTI!

Ob obletnici smrti prvega ljubljanskega ljudskega župana dr. Ljudevita Perića so sklenili pokojnikovi prijatelji in sodelavci naj se pošasti njegov spomin predvsem na ta način, da se mu postavi dostojen nagrobni spomenik. Pripadnemu odboru se je poverila naloga, da se obrne na vso slovensko javnost s prošnjo za blagohotne prispevke v ta namen.

Izpolnjujoč poverjeno naročilo se obrača podpisani odbor s prošnjo na vse prijatelje in častilce spomina in dela pokojnega župana dr. Perića, naj prispevajo po svojih močeh, da se mu postavi na ljubljanskem pokopališču pri Sv. Križu časten spomenik, ki bo pričal spoštovanje in zahvalo vsega delavnega ljudstva svojemu voditelju in zaščitniku. Prepričani smo, da bo naš poziv našel iskren odmev v srcih vseh znancev in prijateljev, ki so poznali pokojnika ter cenili njegovo delo in spoštovali njegovo socialno udejstvovanje.

Prispevki naj se pošiljajo Mestni hranilnici ljubljanski z oznako »dr. Peričev spomenik«.

Jože Rozman, l. r., t. č. predsednik, dr. Ivan Stanovnik, Ivan Kralj, Janko Nep. Jeglič, Ivan Pestotnik, Jože Langus, Rado Celešnik, Jože Pirč, odborniki.

SPORT.

Za večerajšjo nedeljo določeną drsalna tekma odgođena. — Drsalne tekme za dr. Fuchsovo pokal, nadaljevanje damskih tekem za prehodno darilo JZSS in juniorske moške tekme so iz tehničnih vzrokov preložene na prihodnjo nedeljo 20. t. m.

Profesionalne rokoborbe na Dunaju se vrše od 15. marca naprej. Dosedaj so se pojavili znani borci Estonec Jaago, Dunajčan Steinbach, Westergaard-Schmidt in Monakovčan Hans Schwarz.

Nova velearena v Newyorku. V Brooklynu bodo zgradili novo areno na zemljišču, ki meri 9.600 m² (160x60). 1. marca bodo začeli zidati in upajo, da bo konec oktobra pod streho. Veljala bo pet do šest milijonov dolarjev. Otvorjena bo z boks-matchem med svetovnim prvkom v poluteški teži Deltanem in onim bokserjem, ki bo takrat veljal kot prvi med bokersko elito. Arena bo imela prostora za 25 do 30.000 ljudi.

Cez noč postal milijonar. 17-letni George Young, ki je kot prvi preplaval Catalina-kanal v Kaliforniji, je ravnokar podpisal pogodbo, v kateri se zavezuje za turnejo skozi Zvezdne države in Mehiko proti plačilu 150.000 dolarjev.

Predilnica v Erlangenu je darovala 360.000 dinarjev za zgradbo halske plavalnice.

Veliki Tilden in mali Kohn. »Big«, William Tilden, veliki Tilden, svetovni prvak in ameriški prvak za Wienbladov in Davisov pokal, je pripravil tenispubliku veliko presenečenje. Letos namreč pripelje v Evropo 14-letnega dečka po imenu Coen, pa ne kot pobiralca žog, ampak kot partnerja za double. Junior Coen ali mali Kohn je namreč pravcati teniški femomen, in Tilden je tako navdušen za njega, da hoče samo z njim in nobenim drugim nastopiti v double-tekmi. Radovedni smo, kaj bo pokazal Tilden in njegov partner, mali Kohn.

Hockey na ledu je bil pred 25 leti v Evropi še nepoznan. Danes goji že 12 držav to prekrasno bojno igro, ki je pri nas žalibog preveč odvisna od vremena. Vpeljali so ta sport kanadijski dijaki l. 1902 v Londonu. Tvorili so moštvo, ki je še danes znano pod imenom »London Canadlans«.

Potovanje v Berlin.

V soboto zvečer je predaval v društvu »Socijalni« v prostorih restavracije »Ljubljanski dvor« g. dr. I. C. Oblak o spominih in vtisih potovanja po Nemčiji.

Predavatelj je številno publiko po kratkih muvduh v duhu povedel najprej v solno-praško ravnino, ki jo je primerjal z ljubljansko kotlino, nato pa na bavarska tla, kjer je bavarskim jezerom in v Monakovo.

Človek naj ne potuje z Baedekerjem v roki, nego naj mu bo za merilo kulture in veličine tujih narodov srce, razum in lastna domovina. V mesta, kamor prideš, si kupi časopis, ki tam izhaja in gledališki list in izvedel boš iz obeh več in boljše, kakor pa iz Baedekerja in ostalih vodnikov.

Bavari in Slovenci smo si po zunanosti zelo podobni, glede pitja pa smo proti njim prave meze. »Kjer je alkohol, tam ni daleč civilizacija,« je dejal Bavarec bolj upodabljajoč, mi pa bol literarno umetnost.

Reka Lech, zgodovinsko slavni Augsburg, starinski Ulm ob Donavi — in že naš objema valoviti svet švabskega in francoskega Jura — pozdravljeni Neckar, pozdravljeni Nemčija!

Stuttgart — nemška Firenca! Mesto je slavno radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga.

Reka Lech, zgodovinsko slavni Augsburg, starinski Ulm ob Donavi — in že naš objema valoviti svet švabskega in francoskega Jura — pozdravljeni Neckar, pozdravljeni Nemčija!

Stuttgart — nemška Firenca! Mesto je slavno radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga.

Reka Lech, zgodovinsko slavni Augsburg, starinski Ulm ob Donavi — in že naš objema valoviti svet švabskega in francoskega Jura — pozdravljeni Neckar, pozdravljeni Nemčija!

Stuttgart — nemška Firenca! Mesto je slavno radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga.

Reka Lech, zgodovinsko slavni Augsburg, starinski Ulm ob Donavi — in že naš objema valoviti svet švabskega in francoskega Jura — pozdravljeni Neckar, pozdravljeni Nemčija!

Stuttgart — nemška Firenca! Mesto je slavno radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga.

Reka Lech, zgodovinsko slavni Augsburg, starinski Ulm ob Donavi — in že naš objema valoviti svet švabskega in francoskega Jura — pozdravljeni Neckar, pozdravljeni Nemčija!

Stuttgart — nemška Firenca! Mesto je slavno radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga.

Reka Lech, zgodovinsko slavni Augsburg, starinski Ulm ob Donavi — in že naš objema valoviti svet švabskega in francoskega Jura — pozdravljeni Neckar, pozdravljeni Nemčija!

Stuttgart — nemška Firenca! Mesto je slavno radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga.

Reka Lech, zgodovinsko slavni Augsburg, starinski Ulm ob Donavi — in že naš objema valoviti svet švabskega in francoskega Jura — pozdravljeni Neckar, pozdravljeni Nemčija!

Stuttgart — nemška Firenca! Mesto je slavno radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga.

Reka Lech, zgodovinsko slavni Augsburg, starinski Ulm ob Donavi — in že naš objema valoviti svet švabskega in francoskega Jura — pozdravljeni Neckar, pozdravljeni Nemčija!

Stuttgart — nemška Firenca! Mesto je slavno radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga.

Reka Lech, zgodovinsko slavni Augsburg, starinski Ulm ob Donavi — in že naš objema valoviti svet švabskega in francoskega Jura — pozdravljeni Neckar, pozdravljeni Nemčija!

Stuttgart — nemška Firenca! Mesto je slavno radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga.

Reka Lech, zgodovinsko slavni Augsburg, starinski Ulm ob Donavi — in že naš objema valoviti svet švabskega in francoskega Jura — pozdravljeni Neckar, pozdravljeni Nemčija!

Stuttgart — nemška Firenca! Mesto je slavno radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga.

Reka Lech, zgodovinsko slavni Augsburg, starinski Ulm ob Donavi — in že naš objema valoviti svet švabskega in francoskega Jura — pozdravljeni Neckar, pozdravljeni Nemčija!

Stuttgart — nemška Firenca! Mesto je slavno radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga.

Reka Lech, zgodovinsko slavni Augsburg, starinski Ulm ob Donavi — in že naš objema valoviti svet švabskega in francoskega Jura — pozdravljeni Neckar, pozdravljeni Nemčija!

Stuttgart — nemška Firenca! Mesto je slavno radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga.

Reka Lech, zgodovinsko slavni Augsburg, starinski Ulm ob Donavi — in že naš objema valoviti svet švabskega in francoskega Jura — pozdravljeni Neckar, pozdravljeni Nemčija!

Stuttgart — nemška Firenca! Mesto je slavno radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga.

Reka Lech, zgodovinsko slavni Augsburg, starinski Ulm ob Donavi — in že naš objema valoviti svet švabskega in francoskega Jura — pozdravljeni Neckar, pozdravljeni Nemčija!

Stuttgart — nemška Firenca! Mesto je slavno radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga.

Reka Lech, zgodovinsko slavni Augsburg, starinski Ulm ob Donavi — in že naš objema valoviti svet švabskega in francoskega Jura — pozdravljeni Neckar, pozdravljeni Nemčija!

Stuttgart — nemška Firenca! Mesto je slavno radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga.

Reka Lech, zgodovinsko slavni Augsburg, starinski Ulm ob Donavi — in že naš objema valoviti svet švabskega in francoskega Jura — pozdravljeni Neckar, pozdravljeni Nemčija!

Stuttgart — nemška Firenca! Mesto je slavno radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga.

Reka Lech, zgodovinsko slavni Augsburg, starinski Ulm ob Donavi — in že naš objema valoviti svet švabskega in francoskega Jura — pozdravljeni Neckar, pozdravljeni Nemčija!

Stuttgart — nemška Firenca! Mesto je slavno radi književnega trga. Nürnberg — nemško radi književnega trga.

ki je v daljšem uvodnem govoru razložil položaj pri banki, povzročen po vedno naraščajoči gospodarski krizi, ki je dovedel upravni svet do tega, da se je odločil za fuzijo z Ljubljansko kreditno banko. — Vse predloge upravnega sveta, predvsem bilanco in fuzijsko pogodbo je občni zbor soglasno odobril in podelil upravni svetu, na podlagi poročila nadzorstvenega sveta, ki ga je podal g. Fran Medica, absolutorij. Upravni svet Trgovske banke je na seji istega dne zaključil ukinitve podružnic v Kamniku, Kranju in v Prevaljah. — Kakor se nam poroča, se bo poslovanje centralne Trgovske banke, kakor tudi podružnic v Mariboru in Ptuj s 1. marcem t. l. združilo z obrati Ljubljanske kreditne banke, tako da se bo vršilo poslovanje Trgovske banke od tega dne dalje v prostorih Ljubljanske kreditne banke.

× XIV. velesojem v Pragi. V dnevi od 20. do 27. marca t. l. se vrši v Pragi XIV. mednarodni spomladanski velesojem. Udeležba češkoslovaške in inozemske industrije je tolika, da se že na podlagi prijavljenih del lahko reče, da bo velesojem večji od zadnjega jesenskega velesoja. Spomladanski velesojem je razdeljen na vrste sekcij in samostojnih skupin in sicer na velesojem s 17 strokovnimi skupinami in 107 sekcijami ter na tehnični velesojem, ki obsega kovinsko industrijo, elektrotehniko in samostojno skupino livarske industrije. Poleg tega bo prirejena še cela vrsta specialnih trgov, kot hotelski, mototekstilni trg, kopalniška razstava, stavbeni, pohištveni trg, trg glasovirjev in pianov, radiotrg in sportni trg. — Vseled tega bogatega programa na spomladanskem velesojem se že sedaj javlja velik interes v domačih in inozemskih krogih ter je pričakovati, da bo posej kupcev in razstavljalcev orgovarjal razsežnosti programa.

× Nekaj važnega za sadjarje. Sadjarstvo je kmetijska panoga, ki donosa najlepše dohodke, ako jo gojimo z zanimanjem in pravim umevanjem dandanašnjih gospodarskih razmer. Pri vseh prilikah in vedno iznova povdarjamo, da je uspeh v sadjarstvu zavisen prav posebno od pravilne izbire sadnih vrst, ki jih nameravamo saditi in gojiti. Zato so izkušeni strokovnjaki sestavili sadni izbor kot važen pripomoček pri izbiri sort. Po tem izboru naj bi se ravnavali vsi sadjarji. Kdor pa hoče res z pravim pridom uporabljati ta izbor, mora sorte, ki so sprejete vanj, tudi poznati v temi in ne bo nikdar niti približno dosegel zaželjenega uspeha. Marsikje so sicer te sorte opisane, toda to še ne zadostuje za zanesljivo spoznavanje. V vsakem opisu bi morali imeti tudi v naravnih barvah naslikano podobo doletenega ploda. Zato se je Sadjarsko in vrtnarsko društvo odločilo, da izda posebno knjigo z naslovom: »Sadni izbor za Slovenijo in sliki in besedi.« Knjiga bi obsegala 24 sort jabolk in 16 sort hrušk, torej 40 sort v krasnih barvnih slikah plodov in s popolnim opisom vsake posamezne sorte. Za izdajo take knjige je potreba pa mnogo denarja, ki ga pa društvo nima. Edini način, da pridemo do tako potrebne knjige, bi bil ta, da društvo zbira naročnike, ki se obvežejo, da bodo knjigo kupili in tudi vnaprej plačali. Takih naročnikov je treba najmanj 2000. Do sedaj se jih je oglasilo blizu 500. Manjka jih torej še precej, da bi mogli začeti z izdelavo slik in s tiskom. Za predplačnike bi knjiga veljala samo 65 Din. Pozneje bi bila v knjigotrštvu najmanj 85 Din. Ako se prikladi do konca februarja omenjeno število naročnikov, bi knjiga izšla najkasneje do jeseni t. l. Med. cenj. naročniki »Narodnega Dnevnika« je gotovo tudi mnogo naprednih sadjarjev, ki bi tako knjigo nujno potrebovali. Zlasti se izobraževalna društva, knjižnice in vse prijatelje umnega sadjarstva, da se čimprej in v čim večjem številu prikladijo za oddajalce. Za sedaj zadostuje dopisnice z izrečno željo, da podpišejo naročniki knjigo: »Sadni izbor za Slovenijo in sliki in besedi« in se zavežejo plačati 65 dinarjev, ko bo prejel položnico. Do

pisnica naj se naslovi na: Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani, Resljeva cesta štev. 24-11.

Uvoz madžarskega apna ne bo dovoljen.

Zadnje čase je po različnih časopisih krožila vest, da je pričakovati v najbližji bodočnosti odpravo carine na uvoz apna iz Madžarske, s katero državo se naj glasom teh vesti že delj časa vrše trgovinsko - politična pogajanja. To vprašanje je znatne gospodarske važnosti za našo državo v obče, osobito pa tudi za Slovenijo, kjer je produkcija apna že lepo zastopana in daje ta industrija številnemu krogu delo in zaslužek. Razume se, da bi odprava carine odločilno vplivala na domači trg. Kakor izvemo, so vesti o ukinitvi carine na apno ob uvozu iz Madžarske netočne in se z Madžari glasom poročila Centralne industrijskih korporacij ne vrše nikaki trgovinski razgovori.

To in ono.

BEDA KMETOV V SOVJETSKI RUSIJI.

Glasilo čechoslovaških zemljoradnikov »Venkov« piše:

Leta 1926 je bilo po poročilu poljedelškega komisarja A. P. Smirnova (po »Pravdi« z dne 23. oktobra 1926) v Rusiji 24 milijonov kmetov gospodarskih.

Od teh ni imelo niti ene krave 19,6 % eno kravo je imelo 55,7 % 2 kravi je imelo 18,7 % 3 krave je imelo 4,1 % in več ko tri krave 1,9 %

Samo 6 odstotkov kmetov je torej imelo več ko dve kravi.

Nobene zemlje ni imelo 4,2 % do 2 desetjine (malo več ko 1 ha) 35,0 % od 2 do 6 desetjatin 49,8 % od 6 do 10 desetjatin 10,2 % več ko 10 desetjatin 3,8 %

Pripomniti treba, da je ta slika tudi malo obilnejša in malo plodna zemlja na severu Rusije, kdor ima v Rusiji več ko 10 desetjatin zemlje (okoli 5 ha) in več ko tri krave, se smatra kot kmetijski bogataš. Kakaj. Sovjetska vlada se na vse močote načine trudi, da bi te kmetike uničila. Tako je bilo po »Izvestijah« od dne 18. I. 1927 zaregistriranih 10.521 premožnih kmetov, katerim se je imelo posestvo zapleniti, njih rodbine pa pogrnati na cesto. V resnici pa je doletela ta usoda le 3500 rodbin. Tem je bilo odvzeto 39.480 hektarov zemlje, to je eni rodbini po 11 hektarjev in jim zaplenjen ves inventar in vse orodje v vrednosti 6 milijonov rubljev, po našem denarju vsaki rodbini okoli 45.000 dinarjev.

Odvzeta zemlja je bila razdeljena takole: 45 odstotkov so dobili vaški siromaki, 2 odstotka vaški odbori za vzajemno pomoč, vse ostala pa sovjetska veleposestva. Zaplenjeno orodje pa so dobili državna posestva, poljedelške komunne, a vaška sirotinja ni dobila nič.

AMERIŠKA AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA.

Kar osupne tuja, ko pride v Ameriko, je ogromni promet po ulicah in veliko število avtomobilov. Se visoki nebotičniki ne napravljajo nanj tako globokega vtisa. Promet motornih voz — osebnih avtomobilov, tovornih taksijev in avtobusov — presega vse, kar si je mogel tujec predstavljati v najbolj bujni domišljiji. Kajti nikjer na svetu ni motorni promet dosegel takega obsega kakor v Zedinjenih državah. Tekom zadnjih petih letih se je avtomobilstvo v Evropi sicer jako razvilo, zlasti kar se tiče taksijev voz, toda v primeri z ameriškim razmerami je evropski avtomobilski promet malenkost. Po vsem svetu je v prometu približno 25 milijonov avtomobilov in od teh se nahaja čez 20 milijonov v Zedinjenih državah samih.

Lani je izšlo iz ameriških tovarn 4.000.000 avtomobilov. Ali si morete predstavljati, kaj to pomenja? Postavljeni zaporedoma drug za drugim, tako da ne bi bilo nič prostora vmes,

bitvorili vrsto, ki bi obkolila polovico zemeljske kroglice, po trije v enem redu pa bi tvorili vrsto, ki bi segla od New Yorka do San Franciska. Sedaj je čez dvajset milijonov motornih voz v tej deželi. Ker se povprečna življenska doba avtomobila čeni na sedem do osem let, je treba vsako leto izdelati po tri milijone novih avtomobilov, da se le nadoknadajo obrabljeni avtomobili.

Lahko si je predstavljati, kako orjaška mora biti industrija, ki omogočuje tako ogromno produkcijo, industrija, ki je v stanu izdelovati na leto štiri milijone novih avtomobilov in povrh tega oskrbovati obrat in vzdrževanje ostalih dvajset milijonov avtomobilov.

Statistika nam pove, da telmuje ameriška avtomobilska industrija z industrijo železa in jekla, svojim na bližini telmuje, kar se tiče vrednosti produkcije. Koliko tovarn in koliko ljudi je posredno ali neposredno zaposlenih v avtomobilstvu, je težko reči. Konservativna cenitev trdi, da znaša število ljudi, neposredno zaposlenih v industriji avtomobilov, tri milijone. Pri tem so všeti nastavlenci v avtomobilskih tovarnah za obrobe, gazolin, avtomobilske dele in priključke, trgovci in prodajalci, delavci v garajah in popravilnicah in profesionalni šoferji. Koliko ljudi služi indirektno tej industriji — na pr. pri obdelovanju surovina, prevažanju produktov itd. je nemogoče povedati. Javno pa je že, da je avtomobilska industrija v ameriki tako velika in važna, da je eden od najvažnejših faktorjev ameriškega gospodarskega življenja.

PROTEZIRANJE GOVEDA.

Pisatelj in novinar Herbert Müller-Guttenbrunn v Gradcu je šel s svojim motornim kolesom preko železniškega prelaza, da bi bila zatvornica zaprta. To je storil, ker je vedel iz izkušnje, da je ta zatvornica vedno zaprta že 25 minut pred prihodom vsakega vlaka, dočim je ponovno opazoval, da so pasirali drug železniški prelat, ki se nahaja 200 metrov severno od tega, prav počasi volji, vpreženi v železne voze. Za ta svoj čin je bil obsojen Müller-Guttenbrunn na 5 šilingov denarne globe. Vloži je ogoren rekuz, nakar je dobil sledečo rešitev (ki jo prinašamo v ekscerptu):

Stajarska deželna vlada.

Graz, dne 23. dec. 1926.

Odlok.

Dr. Herbert Müller-Guttenbrunn je bil obsojen od okrajnega glavarstva v Gradcu radi prestopka železniškoprometnega reda, zagrešenega s tem, da je dvignil zaprto železniško zatvornico pri Peggau-u ter pasiral z motornim kolesom železniški prelat, na 5 šilingov denarne globe, v slučaju neizterljivosti pa na 24 ur zapora.

Njegovemu rekuzu zoper previsoko odmero kazni se ugoditi ter se mu znižati kazen na 2 šilinga, eventualno na 12 ur zapora.

Zoper ta odlok ni priziva.

Obezem se kaznuje imenovani — radi razžaljevega izražanja v njegovem rekuzu, zagrešenega s stavkom: »Notorično je, da učitvajo pri nas gotovo protekcijo volji, katerim ni samo dovoljeno, da vozijo po desni strani ceste, temveč tudi, da se nezakonito izprehajajo s svojimi vozovi ponosi brez lupi, toda predaleč bi ta protekcija vendarle ne smela iti, ker bi v bodoče vsakdo, ki bi se se smatral, ne da bi bil povedo, upravičenim, da pasira železniški prelat, riskiral, da ga radi tega kakš govedo ovadit — z denarno globo 5 šilingov, v slučaju neizterljivosti pa s 24-urnim zaporom.

Zoper ta odlok je dovoljen vzklic na zvezo ministrov za trgovino in promet.

Deželni glavar: Gürtler.

Dr. Müller-Guttenbrunn objavlja ta zanimivi slučaj v svojem listu »Das Nebelhorn« ter dostavlja melenholično: »Tako se je izpremenilo valed znižanja kazni srečno pet šilingov v sedem šilingov.

Gospodarstvo.

× Trgovska banka d. d., Ljubljana. V petek, 11. I. m. se je vršil občni zbor delavcev. Trgovske banke, katerega se je udeležilo 38 delničarjev, ki so zastopali nad 100.000 delnic. Občni zbor je vodil predsednik upravnega sveta, g. Viktor Meden,

Modno pismo.

Spomladanska moda.

Kadar se bliža zima koncu, pričnemo misliti na spomladansko toaleto, tudi če o pomlad ni ničesar čutili. Tedaj pregledamo garderobo glede uporabnosti za spomladansko toaleto in zgodi se, da opazimo z veseljem, da bo uporabno še marsikaj za prihodnjo sezono, če se nekoliko predela. V tem oziru nam bo nudila letošnja spomladanska moda prav posebne ugodnosti, kakaj spomladni bodo moderne obleke izdelane iz dvoje različnih vrst blaga različnih barv. Sveda morajo tako blago kot barve medsebojno harmonirati. Tako na primer lahko uporabimo še dobre dele baržunaste obleke, n. pr. tajlo v jumper-obliki ali pa krilo, ki je še malo obrabljeno. K tajli v obliki jumpra si damo narediti krilo iz lahkega volnenega blaga, kot je kašha, polni ali pa tudi lepi težki erpe de Chine. Vsi smo pa prav tako lahko temno tajlo k svetlemu krilu kot svetlo tajlo k temnemu krilu. Ravnotako lahko razširimo krilo z gubami iz atlasa ali pa svile. Vendar pa moramo harmonizirati gube, če že ne z blagom in barvo, vsaj z garnituro. Oblika novih kril je kakor nalašč za take predelave. So namreč manj plisirane, gube so napravljene v skupinah ali pa na enem samem mestu. Številni modeli so odprti v celoti dolžini kot redingota. Na ta način se da na primer svetla obleka iz erpe de Chine prav dobro uporabiti za plisirano sprednji del. Glede barv bo posebno priljubljena kombinacija črne in bele.

Včasih zadostuje, da izpremenimo samo garnituro.

Novi rokavi so široki, spodaj imajo obliko zvona, na komolcu pa so ozki.

Tudi enobrvne obleke se bodo nosile, ki bodo imele samo garnituro na rokavih in ovratniku ali pa pasu.

Traki na obleki in klobukih imajo progaste vzorce v različnih barvah.

Jaroslav Hašek:

Zaroka v naši družini.

Iz dnevnika pridnega dečka.

Vedno smo imeli velike skrbi z našo najstarejšo hčerko Lidijo, ker je že nekolikokrat ostala preko noči zunaj z gospodi, ki so prosili mamo, naj dovoli Lidiji, da napravi z njimi majhen izlet. Nekoč je prišel gospod Syrovatek, po poklicu uradnik in zelo dober in pošten mož k mami in papanu in je tako lepo prosil, naj vendar puste Lidijo z njim na izlet. Neprestano si je brisal nos z robcem in govoril, da je popolen poštenjak in pristen značaj. Mama mu je torej dovolila, naj odvede dekle na izlet, da pa mora biti že ob osmih zvečer zopet doma, ker noče, da bi se večerja dvakrat grela in ker se ne spodobi, da pride pozneje, ker bi znalo priti dekle ljudem v jezike. Nato se je pričel gospod Syrovatek zopet brisati nos z robcem in kričati, da je poštenjak in da ni falot. Papa je rekel: »Falot gori, falot doli, samo prive-

dite jo celo tako, kakor je sedaj, ne vidim rad, da bi se kaj pripetilo.« Toda kaj je hotel storiti, če pa mama nekaj reče, potem moramo s papanom vred držati jezik za zobmi, tudi če imamo prav in čeprav dela mama neumnosti.

Tako jo je gospod Syrovatek odvedel, mama je prekrizala Lidijo in gospod Syrovatek mi je dal petak, kot nadomestilo zato, kar je zasnoval. Bilo je že devet ura in Lidije še ni bilo blizu; bilo je deset in hišna vrata so zaklenili, nato je bilo enajst. Mama je jokala papa je pojedel Lidijino večerjo, tekal srdit po sobi gori in doli in kričal, da bo njega gospoda Syrovatka, napravil za odgovornega zato in da ga bo šel zgodaj zjutraj naznaniti. Mama je stokala, da si je Lidija morebiti zlomila nogo, ali da je utonila, ali pa da je izgubila najdražje, kar ima od matere.

Vprašal sem, kaj je to, nakar me je papa klofnil, mama pa mi je ukazala, naj molim. Rekel sem, da čuva Lidijo angel varuh, kajti videl sem sliko, na kateri je bil naslikan

angel, ki vodi slepo deklico s svetlicami v košku po ozki brvi preko prepada.

Toda papa je godrnjal, da je sedaj angel varuh Lidije gospod Syrovatek in da bi si on ne želel, če bi bil dekle, da ga spremlja gospod Syrovatek ponoči z izleta domov.

Nato je bilo dvanajst in mama ni govorila nič več o svoji »zlati Liduški«, nego o »tež cunji in vagabundinji« in papa je pričal: »To so zapeljivci, dandanes se moramo paziti, da ne gremo s kom na izlet.«

Do treh zjutraj nismo zaspali. Ob dveh je nekaj zaškrpalo v omari, mama se je prekrizala in zaklicala: »Je že tako, to je slabo znamenje.« Mlajša moja sestra Marija se je zelo veselila, kajti nekoč je bila tepena, ker je prišla zvečer ob devetih domov, mesto ob sedmih. Ob treh je papa že izpil steklenico ruma in rekel: »Naj se pripeti, kar se hoče, ne bom storil nič kaj dobrega, zjutraj mu polomim noge, nato se obesim in pobijem vas vse.« Naslonil se je na mizo in zasmrčal, mama je ugasnila luč, iz previdnosti, da se ne vname rum v ožetu. Vlegli smo se in

spali do osmih zjutraj. Ob poldevetih so se naenkrat odprla vrata in notri je planil gospod Syrovatek in takoj zaklical: »Ne ustrašite se, gospodična Liduška se boji priti domov.«

Papa se je dvignil v postelji, pljunil in rekel:

»Prišli ste in ste jo vzeli na izlet, sedaj je kar obdržite in pojdite v božjem imenu.«

Mama je bila v spodnjem krilu. Udarila je z nogo ob tla in rekla očetu, naj molči, nato pa izpovedala gospoda Syrovatka, ki si je brisal nos in govoril, da je popolen poštenjak in da je oba presenetila nevihta, da se je oblak utrgal, da je padala toča in da je povodenj odnesla most in tako sta morala, ker vlak ni vozil, prenočiti v hotelu.

Mama se je pričela jokati: »Jezus, Marija v hotelu! Vi, pustolovec brez morale, daje mi jo nazaj tako čisto, kakor je bila. Gospod Syrovatek se je tresel in jecjal, da ima Liduška vsled slabe poti vso obleko blatno in da ni bilo v hotelu ne hlapca in ne krtače.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Jugoslovanska misija s poslanikom Nešićem na slavnosti češkoslovaškega »Jugoslovanskega« polka št. 48 v Beneševem pri Pragi.

Zoologičen vrt v Filadelfiji. Medved dobričina med otroci.

Serravallo vo

Železnato China-vino

vzbuja voljo do jedi, okrepi živce, zboljša kri in je REKONVALESCENTOM in MALOKRVNIM zelo priporočeno od zdravniških avtoritet. IZBORNI OKUS. Nad 10 000 zdravniških priporočil. Dobi se v vseh lekarnah.

MALI OGLASI

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Kurivo!

Pogačnik, Bohoričeva 5, (Labor), Telefon 406.

Oddam

sobo za 2 gospoda. Električna luč. Kje pove uprava tega lista.

Proda se ceno

kompletni nemško-angleški slovar in nekaj angleških knjig. — Naslov po vse upravo Nar. Dnevnika

Kroje za maske

po vseh slikah izdeluje Krojna šola, Stari trg 19.

Ullstein's Weltgeschichte

6 knjig, elegantno vezane, za Din 1200. — na prodaj. Naslov v upravi

najugodnejši kupčijski trg v Evropi

Pomladanski velesejem od 6. do 12. marca 1927.

1600 blagovnih skupin iz vseh strok. Zahtevajte podrobna pojasnila in prospekte od časinega zastopstva

Stegu in drugi, Ljubljana, Gledališka ulica 8, telefon štev. 925.

Najboljši šivalni stroj in kolo

je edino le

GRITZNER IN ADLER

GRITZNER IN ADLER

na dom, obrt in industrijo v vseh opremlj.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Prakt v vezanju b. azločen.

Večletna garancija

Delavnica za popravila.

Nizke cene, tudi na obroke.

Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Dijaška organizacija S. J. S. U. Prosveta javlja žalostno vest, da je umrl njen velezaslužni pokrovitelj, gospod

AMAT ŠKERLJ

gimnazijski ravnatelj

v četrtek, dne 10. februarja ob 20. uri.

Ohranimo blagemu pokojniku trajen spomin!

Novo mesto, dne 11. februarja 1927.

ODBOR.

„GROM“

CARINSKO POSREDOVNIŠKI IN ŠPEDI-
CIJSKI BUREAU

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 45.

Naslov brzojavkam: „GROM“.

Telefon int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v te stroke spadajoče posle najhitreje in pod kulturnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.

Drva - čebin

Woltova 1/II. - Telef. 54

Sostanovalca

iščem. 170 Din mesečno. Kje, pove uprava tega lista.

- Širite -

„Narodni Dnevnik“!